INDEX LECTIONUM

IN

LITERARUM UNIVERSITATE TURICENSI

INDE

A DIE XXV. MENSIS APRILIS

USQUE

AD DIEM XXIV. MENSIS SEPTEMBRIS MDCCCLIII

HABENDARUM.

PRAEMISSA EST

DE GENUINA CATALOGI HOMERICI FORMA

DISSERTATIO.



TURICI,

EX OFFICINA ZÜRCHERI ET FURRERI.

1853.

Homericas epopoeias ex singulis singulorum poëtarum carminibus compositas esse una est hodie atque consentiens vox non eorum tantum, qui Lachmannum ducem secuti carmina illa e compage per tot saecula perenni dissolvere sinceritatique reddere laboramus, sed eorum etiam, qui traditae de Iliadis et Odysseae unitate opinionis quodammodo patroni in carminibus illis ad unitatem redigendis summam latere poëseos artem miro errore sibi aliisque persuadere student*). In eo tantum nos »carminum venatores« ab unitatis pastoribus discedimus — ut partium nominibus utar Nitzschii convicio**) commode suppeditatis —, quod nos quidem disertis veterum testimoniis innisi Pisistrateos illos statuimus rem ab Homeridis jam dudum inchoatam et ab iis rhapsodisque sensim promotam ad finem denique perduxisse et tempore et loco huic incepto opportunissimis, hi vero Homerum suum, quem — si Diis placet — et sibi et sectatoribus a consarcinandi opificio adeo nomen invenisse novis etymologiis demonstrant, vel sine literarum ope et suscepisse et consummasse facinus illud autumant a temporum illiteratorum moribus alienissimum. Cujus operam egregiam fuisse dum ostendere nituntur ita, ut quae scripta sunt disputando aut obscurent aut detorqueant,

*) Novissimum attulisse sufficit librum ejus viri, qui facile primarium inter hos criticos locum obtinet: „G. W. Nitzsch, die Sagenpoesie der Griechen. Braunschweig 1852"; ubi e. c. p. 75. 87. 109. 123. 126. 128. 177. 185 horum carminum mentio fit. Suo tamen more vir venerabilis poëticam Iliadis unitatem demonstrare conatus est ita, ut, quam parum firmis illa opinio nitatur argumentis, haud melius perspici possit, nisi splendidis ejus libri paralogismis ad ipsa Homerica carmina diligenter lectitata admotis. Etenim qui memoria tantum incerta eorum, quae in Iliade leguntur, imbutus librum perlegerit, nae ille facile iis, quae Nitzschius subtiliter et eleganter quamquam obscurius interdum exposuit, sibi imponi patiatur; qui vero Homeri ipsius et res et verba bene teneat, is ea omnia οὐδὲν πρὸς τὸν Διόνυσον esse intelliget, ut ipsam illam, quae mirum quam saepe jactatur, „nationalem theoriam!"

**) Vide l. c. p. 186: »Gehn wir auf solche Wahrnehmung aus, in solcher Betrachtung einher, dann ist unsere Auffassung eine ganz andere als die gemeinhin und vollends bei den Kleinliederjägern die rechte heisst.« Nomen quidem, dummodo nobis lacessitis contrario adversarios nomine unitatis pastores — Einheitshirten — appellare licet, nomen igitur libenter accipimus et omen, haud immemores pastoritias semper nationes a venatoriis superatas subjectasque esse!

quae nusquam leguntur imaginando divinandoque affingant, non ingeniosam poëtae artem sed jejunam contextoris machinationem a se illustrari et commendari non intelligunt. Ita fit, ut quod abhorret ab omni poësi sed mentis est reputando sollertis, id tamquam summi poëtae artificium admirentur, sed quidquid poëticae virtutis vere inest in singulis illis carminibus, id fere negligant. Quamquam magnum est in his unitariis discrimen. Alii enim recto subactoque judicio certe eas, quibus aliquo modo carere possunt, interpolationes segregant et ejiciunt, iidemque etiam singulas identidem venustates persentiscunt et revelant; alii vero ineptissimos quosque centunculos ut artificiosissima inventa stupent, ut etiamnunc non defuturos arbitrer, quorum palatum illa *βουλὴ γερόντων* toties jam explosa bellissimarum instar cupediarum titillet! Et ab illis quidem discere et possumus saepe et volumus libenter; his vero obloqui supervacanei est laboris, nec quidquam aliud hominibus poëseos ignaris atque barbaris regeri expedit nisi barbarum illud: de gustibus non esse disputandum, quoniam non tantum nobis arrogamus, ut repetamus, quod severe sed vere de ejusmodi judicibus pronuntiavit magister*).

Sed ne nos quidem culpa vacamus, homines sane, ut ajunt, negandi destruendique quam ponendi condendique amantiores: quippe qui singula carmina satis habeamus separando distinguere, sed singulorum peculiarem indolem singularemque artem explicare supersedeamus. Et tamen haec ipsa propriarum cujusque carminis virtutum diligens subtilisque observatio non solum delectationem animo affert suaviorem verioremque, quam fictitiae illius compagis caeca admiratio, sed etiam critico judicio adjumentum praebet non minus firmum, quam quod sermonis metricarumque rationum inquisitione continetur. Id, cum per hoc semestre hibernum de Iliade scholas haberem, maxime expertus sum in dissolvendis rursusque componendis iis poëmatis, ex quibus rhapsodiae *ΛΜΝΞΟΠ* conglutinatae sunt, in quibus dijudicandis nec summus Lachmannus solita ubique usus videtur felicitate, et qui post eum

*) Vid. Lachmann Betrachtungen p. 56: »Wen die verschiedenheit unerheblich dünkt, wer sie nicht auf die erste erinnerung sogleich selbst herausfühlen kann, wem diese vier atome (denn ich soll ja ein atomist sein), vier atome von zusammen mehr als zweitausend vierhundert versen, in ihrer jetzigen anordnung und verbindung als wohlgestalte theile eines künstlich gegliederten epos erscheinen, wer nicht begreift wie die sage sich vor mit und durch lieder bildet, der thut am besten sich um meine untersuchungen eben so wenig zu bekümmern als um epische poesie, weil er zu schwach ist etwas davon zu verstehen.«

muneri successit Eduardus Cauerus *) haud scio an rem magis etiam implicaverit. Sed de his quidem alibi dicendi locus erit, ubi vernaculo sermone uti licet optimo venerum poëticarum interprete; hic vero Iliadis partem tractare placet poësi fere vacuam sed ad perspiciendum diasceuastarum laborem aptissimam, et quam, ut alios taceam omnes, vel Nitzschius nuper — Sagenpoesie p. 127. 131 — interpolationem esse pronuntiavit, catalogum dico Graecarum et Trojanarum copiarum: B 484—779. 816—877.

Ut a navium catalogo faciamus initium, quod jam nomen ejus antique *Βοιωτία* indicarum videtur, quod tum Lauerus, nisi fallor, primus reperit eum a poëta Boeotio scholae Hesiodeae compositum esse, id nuper Augustus Mommsen, collegae conjunctissimi frater, in Schneidewini philologo V p. 522—527 demonstravit ita, ut apud eos, quibus in his quaestionibus aliquid est judicii, rem confectam esse arbitrer. Itaque argumenta nolo repetere ab illo allata, sed addam potius quod consulto idem aliis reliquit, ut quae genuina fuerit illius catalogi forma demonstrem. Mommsenius quidem p. 526, postquam observationem universalem praemisit**), v. 525 sq. 535. 558. 577—580, fortasse etiam v. 610—614. 686—694 additamenta esse putavit. In quibus falsa veris mixta esse non mireris, cum vir egregius constanti perpetuaque opera in singulas catalogi partes inquirere noluerit.

Id jam ipsi facturi ab ea proficiscimur observatione, quam primus fecit Gruppius†), evulgavit Soetbeerius†), suo assensu comprobavit Hermannus††), de Hesiodi Theogonia primitus quinorum versuum strophis composita. quam formam et notam olim fuisse et pro lege poësis genealogicae habitam recte conjecit Hermannus. Et valuisse eam legem in Theogonia mihi quidem post varios diversi temporis conatus, quibus ad genuinam illius formam haud frustra enisum me esse puto, jam diu est ex quo omni dubitatione carere

---

*) Ueber die Urform einiger Rhapsodieen der Ilias. Berlin 1850.

**) „Kritisch antasten darf man nur, was dem — hesiodischen — gedankenbilde entspricht welches sich ergiebt aus der meistens beobachteten gleichmässsigkeit und formstrenge. Ich glaube es war die weise des katalogs mit der Zahl zu schliessen —."

†) Soetbeer Versuch, die Urform der hesiodeischen Theogonie nachzuweisen. Berlin 1837.

Gruppe über die Theogonie des Hesiod, ihr Verderbniss und ihre ursprüngliche Gestalt. Berlin 1841.

††) De Hesiodi theogoniae forma antiquissima. Lips. 1844.

videtur, quamquam, ut verum fatear, ne cum Hermanno quidem felicius utique ipsis inventoribus eam legem applicante prorsus consentire possum. Etenim primarius ejus error hic fuit, quod legem illam non tantum in partes Theogoniae vere genealogicas, quae solae sunt antiquissimae et genuinae, sed etiam in vastissimas varii generis interpolationes, quae ex poësi vere epica oriundae enumerationum seriem narrationum episodiis suaviter interrumpunt, inferre ausus est. Hinc alter simul error profluxit, quod necessitate coactus strophicam illam legem tam laxis finibus circumscripsit, ut eam vel ita observatam esse statueret, ut alterius strophae ultimus versus cum sequentis primo sensus verborumque continuitate arctissime cohaereret; in cujus generis strophas hodie volunt etiam Horatium carmina monostropha divisisse — scilicet ἀριθμητικῶς numerando, non ποιητικῶς componendo! Hoc gemino errore evitato si ad Theogoniam quis accedat, opera non nimis difficili et quae sint primae originis detexerit et ea ad pristinae formae legitimam severitatem revocaverit. Sed ad catalogum redeo. Etiam ab ejus auctore legem illam genealogici sive Hesiodei carminis, quae consistit in quinis versibus strophico complexu connexis, observatam esse ut vel desultoria lectio divinat, ita accuratior inquisitio docet et confirmat. Optime id jam perspicitur ex ipso catalogo oculis subjecto ita, ut et genuina ab adulterinis separentur et adulterina ipsa literis A a B C in sua genera dispescantur:

Ἔσπετε νῦν μοι, Μοῦσαι Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι —
ὑμεῖς γὰρ θεαί ἐστε, πάρεστέ τε, ἴστε τε πάντα,
ἡμεῖς δὲ κλέος οἶον ἀκούομεν, οὐδέ τι ἴδμεν —,
οἵ τινες ἡγεμόνες Δαναῶν καὶ κοίρανοι ἦσαν·
πληθὺν δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι, οὐδ' ὀνομήνω,
οὐδ' εἴ μοι δέκα μὲν γλῶσσαι, δέκα δὲ στόματ' εἶεν,
φωνὴ δ' ἄρρηκτος, χάλκεον δέ μοι ἦτορ ἐνείη,
εἰ μὴ Ὀλυμπιάδες Μοῦσαι, Διὸς αἰγιόχοιο
θυγατέρες, μνησαίαθ', ὅσοι ὑπὸ Ἴλιον ἦλθον.
ἀρχοὺς αὖ νηῶν ἐρέω νῆάς τε προπάσας.

1. *Βοιωτῶν μὲν Πενέλεως καὶ Λήιτος ἦρχον*
Ἀρκεσίλαός τε Προθοήνωρ τε Κλονίος τε,
οἵ θ' Ὑρίην ἐνέμοντο καὶ Αὐλίδα πετρήεσσαν
Σχοῖνόν τε Σκῶλόν τε πολύκνημόν τ' Ἐτεωνόν,
Θέσπειαν Γραῖάν τε καὶ εὐρύχορον Μυκαλησσόν,
οἵ τ' ἀμφ' Ἅρμ' ἐνέμοντο καὶ Εἰλέσιον καὶ Ἐρύθρας.

οἵ τ' Ἐλεῶν' εἶχον ἠδ' Ὕλην καὶ Πετεῶνα,
Ὠκαλέην Μεδεῶνά τ', ἐυκτίμενον πτολίεθρον,
Κώπας Εὔτρησίν τε πολυτρήρωνά τε Θίσβην,
οἵ τε Κορώνειαν καὶ ποιήενθ' Ἁλίαρτον,
οἵ τε Πλάταιαν ἔχον ἠδ' οἳ Γλίσαντ' ἐνέμοντο,
Ὀγχηστόν θ' ἱερόν, Ποσιδήιον ἀγλαὸν ἄλσος,
Νῖσάν τε ζαθέην Ἀνθηδόνα τ' ἐσχατόωσαν·
τῶν μὲν πεντήκοντα νέες κίον, ἐν δὲ ἑκάστῃ
κοῦροι Βοιωτῶν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι βαῖνον.

2. Οἳ δ' Ἀσπληδόνα ναῖον ἰδ' Ὀρχομενὸν Μινύειον,
τῶν ἦρχ' Ἀσκάλαφος καὶ Ἰάλμενος, υἷες Ἄρηος,
οὓς τέκεν Ἀστυόχη δόμῳ Ἄκτορος Ἀζεΐδαο
Ἄρηι κρατερῷ· ὁ δέ οἱ παρελέξατο λάθρῃ·
τοῖς δὲ τριήκοντα γλαφυραὶ νέες ἐστιχόωντο.

3. Αὐτὰρ Φωκήων Σχεδίος καὶ Ἐπίστροφος ἦρχον,
υἱέες Ἰφίτου μεγαθύμου Ναυβολίδαο,
οἳ Κυπάρισσον ἔχον Πυθῶνά τε πετρήεσσαν,
Κρῖσάν τε ζαθέην καὶ Δαυλίδα καὶ Πανοπῆα,
οἵ τ' Ἀνεμώρειαν καὶ Ὑάμπολιν ἀμφενέμοντο,
οἵ τ' ἄρα πὰρ ποταμὸν Κηφισὸν δῖον ἔναιον,
οἵ τε Λίλαιαν ἔχον πηγῇς ἔπι Κηφισοῖο·
τοῖς δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
οἱ μὲν Φωκήων στίχας ἵστατον ἀμφιέποντες,
Βοιωτῶν δ' ἔμπλην ἐπ' ἀριστερὰ θωρήσσοντο.

4. Λοκρῶν δ' ἡγεμόνευεν Ὀιλῆος ταχὺς Αἴας,
οἳ Κῦνόν τ' ἐνέμοντ' Ὀπόεντά τε Καλλίαρόν τε
Βῆσσάν τε Σκάρφην τε καὶ Αὐγειὰς ἐρατεινάς,
Τάρφην τε Θρόνιόν τε Βοαγρίου ἀμφὶ ῥέεθρα·
τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.

---

505 a οἵ θ' Ὑποθήβας εἶχον, ἐυκτίμενον πτολίεθρον,
507 a οἵ τε πολυστάφυλον Ἄρνην ἔχον, οἵ τε Μίδειαν,
514 C παρθένος αἰδοίη, ὑπερώιον εἰσαναβᾶσα,
528 B μείων, οὔ τι τόσος γε ὅσος Τελαμώνιος Αἴας,
ἀλλὰ πολὺ μείων· ὀλίγος μὲν ἔην, λινοθώρηξ,
ἐγχείῃ δ' ἐκέκαστο Πανέλληνας καὶ Ἀχαιούς·
535 a Λοκρῶν, οἳ ναίουσι πέρην ἱερῆς Εὐβοίης.

536 5. Οἱ δ' Εὔβοιαν ἔχον μένεα πνείοντες Ἄβαντες,
Χαλκίδα τ' Εἰρέτριάν τε πολυστάφυλόν θ' Ἱστίαιαν
Κήρινθόν τ' ἔφαλον Δίου τ' αἰπὺ πτολίεθρον,
οἵ τε Κάρυστον ἔχον ἠδ' οἳ Στύρα ναιετάασκον,
540 τῶν αὖθ' ἡγεμόνευ' Ἐλεφήνωρ ὄζος Ἄρηος,
Χαλκωδοντιάδης, μεγαθύμων ἀρχὸς Ἀβάντων·
τῷ δ' ἅμ' Ἄβαντες ἕποντο θοοί, ὄπιθεν κομόωντες,
αἰχμηταί, μεμαῶτες ὀρεκτῇσιν μελίῃσι
θώρηκας ῥήξειν δηίων ἀμφὶ στήθεσσι·
545 τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
6. Οἱ δ' ἄρ' Ἀθήνας εἶχον, ἐυκτίμενον πτολίεθρον,
δῆμον Ἐρεχθῆος μεγαλήτορος, ὅν ποτ' Ἀθήνη
θρέψε Διὸς θυγάτηρ, τέκε δὲ ζείδωρος ἄρουρα,
552 τῶν αὖθ' ἡγεμόνευ' υἱὸς Πετεῶο Μενεσθεύς·
556 τῷ δ' ἅμα πεντήκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
7. Οἱ δ' Ἄργος τ' εἶχον Τίρυνθά τε τειχιόεσσαν,
560 Ἑρμιόνην Ἀσίνην τε βαθὺν κατὰ κόλπον ἐχούσας,
Τροιζῆν' Ἠιόνας τε καὶ ἀμπελόεντ' Ἐπίδαυρον,
οἵ τ' ἔχον Αἴγιναν Μάσητά τε κοῦροι Ἀχαιῶν,
τῶν αὖθ' ἡγεμόνευε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης,
καὶ Σθένελος, Καπανῆος ἀγακλειτοῦ φίλος υἱός·
565 τοῖσι δ' ἅμ' Εὐρύαλος τρίτατος κίεν, ἰσόθεος φώς,
Μηκιστέος υἱὸς Ταλαϊονίδαο ἄνακτος·
συμπάντων δ' ἡγεῖτο βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης.
τοῖσι δ' ἅμ' ὀγδώκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
8. Οἱ δὲ Μυκήνας εἶχον, ἐυκτίμενον πτολίεθρον,
571 Ὀρνειάς τ' ἐνέμοντο Ἀραιθυρέην τ' ἐρατεινήν,

---

549 A κὰδ δ' ἐν Ἀθήνῃς εἷσεν, ἑῷ ἐνὶ πίονι νηῷ·
ἔνθα δέ μιν ταύροισι καὶ ἀρνειοῖς ἱλάονται
κοῦροι Ἀθηναίων περιτελλομένων ἐνιαυτῶν·
553 A τῷ δ' οὔ πώ τις ὁμοῖος ἐπιχθόνιος γένετ' ἀνὴρ
κοσμῆσαι ἵππους τε καὶ ἀνέρας ἀσπιδιώτας·
Νέστωρ οἶος ἔριζεν· ὁ γὰρ προγενέστερος ἦεν.
557 A Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν δυοκαίδεκα νῆας.
[στῆσε δ' ἄγων, ἵν' Ἀθηναίων ἵσταντο φάλαγγες.]
570 a ἀφνειόν τε Κόρινθον ἐυκτιμένας τε Κλεωνάς,

οἵ θ' Ὑπερησίην τε καὶ αἰπεινὴν Γονόεσσαν
Πελλήνην τ' εἶχον, ἠδ' Αἴγιον ἀμφενέμοντο,
Αἰγιαλόν τ' ἀνὰ πάντα καὶ ἀμφ' Ἑλίκην εὐρεῖαν,
τῶν ἑκατὸν νηῶν ἦρχε κρείων Ἀγαμέμνων
Ἀτρείδης· ἅμα τῷ γε πολὺ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι
λαοὶ ἕποντ'· ἐν δ' αὐτὸς ἐδύσετο νώροπα χαλκόν
κυδιόων, πᾶσιν δὲ μετέπρεπεν ἡρώεσσιν,
οὕνεκ' ἄριστος ἔην, πολὺ δὲ πλείστους ἄγε λαούς.
9. Οἳ δ' εἶχον κοίλην Λακεδαίμονα κητώεσσαν,
Φᾶρίν τε Σπάρτην τε πολυτρήρωνά τε Μέσσην,
Βρυσειάς τ' ἐνέμοντο καὶ Αὐγειὰς ἐρατεινάς,
οἵ τ' ἄρ' Ἀμύκλας εἶχον Ἕλος τ', ἔφαλον πτολίεθρον,
οἵ τε Λάαν εἶχον ἠδ' Οἴτυλον ἀμφενέμοντο,
τῶν οἱ ἀδελφεὸς ἦρχε, βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος,
ἑξήκοντα νεῶν· ἀπάτερθε δὲ θωρήσσοντο.
ἐν δ' αὐτὸς κίεν ᾗσι προθυμίῃσι πεποιθώς,
ὀτρύνων πόλεμόνδε· μάλιστα δὲ ἵετο θυμῷ
τίσασθαι Ἑλένης ὁρμήματά τε στοναχάς τε.
10. Οἳ δὲ Πύλον τ' ἐνέμοντο καὶ Ἀρήνην ἐρατεινήν
καὶ Θρύον Ἀλφειοῖο πόρον καὶ ἐύκτιτον Αἶπυ,
καὶ Κυπαρισσήεντα καὶ Ἀμφιγένειαν ἔναιον
καὶ Πτελεὸν καὶ Ἕλος καὶ Δώριον — ἔνθα τε Μοῦσαι
ἀντόμεναι Θάμυριν τὸν Θρήικα παῦσαν ἀοιδῆς,
Οἰχαλίηθεν ἰόντα παρ' Εὐρύτου Οἰχαλιῆος·
στεῦτο γὰρ εὐχόμενος νικησέμεν, εἴ περ ἂν αὐταί
Μοῦσαι ἀείδοιεν, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο·
αἱ δὲ χολωσάμεναι πηρὸν θέσαν, αὐτὰρ ἀοιδήν
θεσπεσίην ἀφέλοντο καὶ ἐκλέλαθον κιθαριστύν —
τῶν αὖθ' ἡγεμόνευε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
τῷ δ' ἐνενήκοντα γλαφυραὶ νέες ἐστιχόωντο.
11. Οἳ δ' ἔχον Ἀρκαδίην ὑπὸ Κυλλήνης ὄρος αἰπύ,
Αἰπύτιον παρὰ τύμβον, ἵν' ἀνέρες ἀγχιμαχηταί,
οἳ Φενεόν τ' ἐνέμοντο καὶ Ὀρχομενὸν πολύμηλον

---

572 A καὶ Σικυῶν', ὅθ' ἄρ' Ἄδρηστος πρῶτ' ἐμβασίλευεν,

Ῥίπην τε Στρατίην τε καὶ ἠνεμόεσσαν Ἐνίσπην,
Στύμφηλόν τ' εἶχον καὶ Παρρασίην ἐνέμοντο,
τῶν ἦρχ' Ἀγκαίοιο πάις κρείων Ἀγαπήνωρ
ἑξήκοντα νεῶν· πολέες δ' ἐν νηὶ ἑκάστῃ
Ἀρκάδες ἄνδρες ἔβαινον, ἐπιστάμενοι πολεμίζειν.
αὐτὸς γάρ σφιν δῶκεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
νῆας ἐυσσέλμους περάαν ἐπὶ οἴνοπα πόντον.

12. *Οἳ δ' ἄρα Βουπράσιόν τε καὶ Ἤλιδα δῖαν ἔναιον,*
ὅσσον ἐφ' Ὑρμίνη καὶ Μύρσινος ἐσχατόωσα
πέτρη τ' Ὠλενίη καὶ Ἀλείσιον ἐντὸς ἐέργει,
τῶν αὖ τέσσαρες ἀρχοὶ ἔσαν, δέκα δ' ἀνδρὶ ἑκάστῳ
νῆες ἕποντο θοαί, πολέες δ' ἔμβαινον Ἐπειοί·
τῶν μὲν ἄρ' Ἀμφίμαχος καὶ Θάλπιος ἡγησάσθην,
υἷες ὁ μὲν Κτεάτου ὁ δ' ἄρ' Εὐρύτου, Ἀκτορίωνε·
τῶν δ' Ἀμαρυγκείδης ἦρχε κρατερὸς Διώρης·
τῶν δὲ τετάρτων ἦρχε Πολύξεινος θεοειδής,
υἱὸς Ἀγασθένεος Αὐγηιάδαο ἄνακτος.

13. *Οἳ δ' ἐκ Δουλιχίοιο Ἐχινάων θ' ἱεράων*
νήσων, αἳ ναίουσι πέρην ἁλός, Ἤλιδος ἄντα,
τῶν αὖθ' ἡγεμόνευε Μέγης ἀτάλαντος Ἄρηι,
Φυλεΐδης, ὃν τίκτε διίφιλος ἱππότα Φυλεύς·
τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.

14. *Αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς ἦγε Κεφαλλῆνας μεγαθύμους,*
οἵ ῥ' Ἰθάκην εἶχον καὶ Νήριτον εἰνοσίφυλλον,
καὶ Κροκύλει' ἐνέμοντο καὶ Αἰγίλιπα τρηχεῖαν,
οἵ τ' ἤπειρον ἔχον, ἠδ' ἀντιπέραι' ἐνέμοντο·
τῷ δ' ἅμα νῆες ἕποντο δυώδεκα μιλτοπάρῃοι.

15. *Αἰτωλῶν δ' ἡγεῖτο Θόας Ἀνδραίμονος υἱός,*
οἳ Πλευρῶν' ἐνέμοντο καὶ Ὤλενον ἠδὲ Πυλήνην

---

607 a *καὶ Τεγέην εἶχον καὶ Μαντινέην ἐρατεινήν,*
614 C *Ἀτρείδης, ἐπεὶ οὔ σφι θαλάσσια ἔργα μεμήλει.*
629 B *ὅς ποτε Δουλίχιόνδ' ἀπενάσσατο, πατρὶ χολωθείς·*
634 B *οἵ τε Ζάκυνθον ἔχον ἠδ' οἳ Σάμον ἀμφενέμοντο,*
636 C *τῶν μὲν Ὀδυσσεὺς ἦρχε Διὶ μῆτιν ἀτάλαντος·*

640 Χαλκίδα τ' ἀγχίαλον Καλυδῶνά τε πετρήεσσαν·
τῷ δ' ἐπὶ πάντ' ἐτέταλτο ἀνασσέμεν Αἰτωλοῖσι·
τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
645 16. Κρητῶν δ' Ἰδομενεὺς δουρικλυτὸς ἡγεμόνευεν,
οἳ Κνωσόν τ' εἶχον Γόρτυνά τε τειχιόεσσαν,
Λύκτον Μίλητόν τε καὶ ἀργινόεντα Λύκαστον
Φαιστόν τε Ῥύτιόν τε, πόλεις εὐναιεταώσας,
652 τῷ δ' ἄρ' ἅμ' ὀγδώκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
17. Τληπόλεμος δ' Ἡρακλείδης ἠΰς τε μέγας τε
ἐκ Ῥόδου ἐννέα νῆας ἄγεν Ῥοδίων ἀγερώχων,
655 οἳ Ῥόδον ἀμφενέμοντο διὰ τρίχα κοσμηθέντες,
Λίνδον Ἰηλυσόν τε καὶ ἀργινόεντα Κάμειρον·
τῶν μὲν Τληπόλεμος δουρικλυτὸς ἡγεμόνευεν.
671 18. Νιρεὺς αὖ Σύμηθεν ἄγε τρεῖς νῆας ἐΐσας,
Νιρεὺς Ἀγλαΐης υἱὸς Χαρόποιό τ' ἄνακτος,
Νιρεύς, ὃς κάλλιστος ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε
τῶν ἄλλων Δαναῶν μετ' ἀμύμονα Πηλεΐωνα·
675 ἀλλ' ἀλαπαδνὸς ἔην, παῦρος δέ οἱ εἵπετο λαός.
19. Οἳ δ' ἄρα Νίσυρόν τ' εἶχον Κράπαθόν τε Κάσον τε
καὶ Κῶν Εὐρυπύλοιο πόλιν, νήσους τε Καλύδνας,

---

641 B οὐ γὰρ ἔτ' Οἰνῆος μεγαλήτορος υἱέες ἦσαν,
οὐδ' ἄρ' ἔτ' αὐτὸς ἔην, θάνε δὲ ξανθὸς Μελέαγρος·
649 B ἄλλοι θ' οἳ Κρήτην ἑκατόμπολιν ἀμφενέμοντο.
τῶν μὲν ἄρ' Ἰδομενεὺς δουρικλυτὸς ἡγεμόνευε
Μηριόνης τ' ἀτάλαντος Ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ·
658 A ὃν τέκεν Ἀστυόχεια βίῃ Ἡρακληείῃ,
τὴν ἄγετ' ἐξ Ἐφύρης, ποταμοῦ ἄπο Σελλήεντος,
660 πέρσας ἄστεα πολλὰ Διοτρεφέων αἰζηῶν.
Τληπόλεμος δ' ἐπεὶ οὖν τράφη ἐν μεγάρῳ εὐπήκτῳ,
αὐτίκα πατρὸς ἑοῖο φίλον μήτρωα κατέκτα,
ἤδη γηράσκοντα Λικύμνιον, ὄζον Ἄρηος.
αἶψα δὲ νῆας ἔπηξε, πολὺν δ' ὅ γε λαὸν ἀγείρας
665 βῆ φεύγων ἐπὶ πόντον· ἀπείλησαν γάρ οἱ ἄλλοι
υἱέες υἱωνοί τε βίης Ἡρακληείης.
αὐτὰρ ὅ γ' ἐς Ῥόδον ἷξεν ἀλώμενος, ἄλγεα πάσχων·
τριχθὰ δὲ ᾤκηθεν καταφυλαδόν, ἠδ' ἐφίληθεν
ἐκ Διός, ὅς τε θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισιν ἀνάσσει.
670 [καί σφιν θεσπέσιον πλοῦτον κατέχευε Κρονίων.]

τῶν αὖ Φείδιππός τε καὶ Ἄντιφος ἡγησάσθην,
Θεσσαλοῦ υἷε δύω Ἡρακλείδαο ἄνακτος·
τοῖς δὲ τριήκοντα γλαφυραὶ νέες ἐστιχόωντο.

20. Νῦν αὖ τούς, ὅσσοι τὸ Πελασγικὸν Ἄργος ἔναιον,
οἵ τ' Ἄλον, οἵ τ' Ἀλόπην, οἵ τε Τρηχῖν' ἐνέμοντο,
οἵ τ' εἶχον Φθίην ἠδ' Ἑλλάδα καλλιγύναικα,
Μυρμιδόνες δὲ καλεῦντο καὶ Ἕλληνες καὶ Ἀχαιοί,
τῶν αὖ πεντήκοντα νεῶν ἦν ἀρχὸς Ἀχιλλεύς.

695 21. Οἳ δ' εἶχον Φυλάκην καὶ Πύρασον ἀνθεμόεντα,
Δήμητρος τέμενος, Ἴτωνά τε μητέρα μήλων,
ἀγχίαλόν τ' Ἀντρῶν' ἠδὲ Πτελεὸν λεχεποίην,
τῶν αὖ Πρωτεσίλαος ἀρήιος ἡγεμόνευε
ζωὸς ἐών· τότε δ' ἤδη ἔχεν κάτα γαῖα μέλαινα.
703 οὐδὲ μὲν οὐδ' οἱ ἄναρχοι ἔσαν, πόθεόν γε μὲν ἀρχόν·
ἀλλά σφεας κόσμησε Ποδάρκης ὄζος Ἄρηος,
Ἰφίκλου υἱὸς πολυμήλου Φυλακίδαο,
αὐτοκασίγνητος μεγαθύμου Πρωτεσιλάου·
τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.

22. Οἳ δὲ Φερὰς ἐνέμοντο παραὶ Βοιβηίδα λίμνην,
Βοίβην καὶ Γλαφύρας καὶ ἐυκτιμένην Ἰαωλκόν,
τῶν ἦρχ' Ἀδμήτοιο φίλος παῖς ἕνδεκα νηῶν,
Εὔμηλος, τὸν ὑπ' Ἀδμήτῳ τέκε δῖα γυναικῶν
Ἄλκηστις, Πελίαο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστη.

---

686 B ἀλλ' οἵ γ' οὐ πολέμοιο δυσηχέος ἐμνώοντο·
οὐ γὰρ ἔην, ὅς τίς σφιν ἐπὶ στίχας ἡγήσαιτο.
κεῖτο γὰρ ἐν νήεσσι ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς,
κούρης χωόμενος Βρισηίδος ἠυκόμοιο,
τὴν ἐκ Λυρνησσοῦ ἐξείλετο πολλὰ μογήσας.
[Λυρνησσὸν διαπορθήσας καὶ τείχεα Θήβης·
κὰδ δὲ Μύνητ' ἔβαλεν καὶ Ἐπίστροφον ἐγχεσιμώρους,
υἱέας Εὐηνοῖο Σεληπιάδαο ἄνακτος·
τῆς ὅ γε κεῖτ' ἀχέων, τάχα δ' ἀνστήσεσθαι ἔμελλεν.]
700 B τοῦ δὲ καὶ ἀμφιδρυφὴς ἄλοχος Φυλάκῃ ἐλέλειπτο
καὶ δόμος ἡμιτελής· τὸν δ' ἔκτανε Δάρδανος ἀνὴρ
νηὸς ἀποθρῴσκοντα πολὺ πρώτιστον Ἀχαιῶν.
708 C ὁπλότερος γενεῇ· ὁ δ' ἅμα πρότερος καὶ ἀρείων,
ἥρως Πρωτεσίλαος ἀρήιος· οὐδέ τι λαοὶ
δεύονθ' ἡγεμόνος, πόθεόν γε μὲν ἐσθλὸν ἐόντα·

23. Οἳ δ' ἄρα Μηθώνην καὶ Θαυμακίην ἐνέμοντο
καὶ Μελίβοιαν ἔχον καὶ Ὀλιζῶνα τρηχεῖαν,
τῶν δὲ Φιλοκτήτης ἦρχεν, τόξων εὖ εἰδώς,
ἑπτὰ νεῶν· ἐρέται δ' ἐν ἑκάστῃ πεντήκοντα
720 ἐμβέβασαν, τόξων εὖ εἰδότες ἶφι μάχεσθαι.
ἀλλ' ὁ μὲν ἐν νήσῳ κεῖτο κρατέρ' ἄλγεα πάσχων,
Λήμνῳ ἐν ἠγαθέῃ, ὅθι μιν λίπον υἷες Ἀχαιῶν·
726 οὐδὲ μὲν οὐδ' οἱ ἄναρχοι ἔσαν, πόθεόν γε μὲν ἀρχόν·
ἀλλὰ Μέδων κόσμησεν, Ὀιλῆος νόθος υἱός,
τόν ῥ' ἔτεκεν Ῥήνη ὑπ' Ὀιλῆι πτολιπόρθῳ.
24. Οἳ δ' εἶχον Τρίκκην καὶ Ἰθώμην κλωμακόεσσαν,
730 οἵ τ' ἔχον Οἰχαλίην, πόλιν Εὐρύτου Οἰχαλιῆος,
τῶν αὖθ' ἡγείσθην Ἀσκληπιοῦ δύο παῖδε,
ἰητῆρ' ἀγαθώ, Ποδαλείριος ἠδὲ Μαχάων·
τοῖς δὲ τριήκοντα γλαφυραὶ νέες ἐστιχόωντο.
25. Οἳ δ' ἔχον Ὀρμένιον, οἵ τε κρήνην Ὑπέρειαν,
• • • • • • •
735 οἵ τ' ἔχον Ἀστέριον Τιτάνοιό τε λευκὰ κάρηνα,
τῶν ἦρχ' Εὐρύπυλος Εὐαίμονος ἀγλαὸς υἱός·
τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
26. Οἳ δ' Ἄργισσαν ἔχον καὶ Γυρτώνην ἐνέμοντο,
Ὄρθην Ἠλώνην τε πόλιν τ' Ὀλοοσσόνα λευκήν,
740 τῶν αὖθ' ἡγεμόνευε μενεπτόλεμος Πολυποίτης,
υἱὸς Πειριθόοιο, τὸν ἀθάνατος τέκετο Ζεύς·
747 τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
27. Γουνεὺς δ' ἐκ Κύφου ἦγε δύω καὶ εἴκοσι νῆας·
τῷ δ' Ἐνιῆνες ἕποντο μενεπτόλεμοί τε Περαιβοί,
750 οἳ περὶ Δωδώνην δυσχείμερον οἰκί' ἔθεντο,

---

723 B ἕλκεϊ μοχθίζοντα κακῷ ὀλοόφρονος ὕδρου·
[ἔνθ' ὅγε κεῖτ' ἀχέων· τάχα δὲ μνήσεσθαι ἔμελλον
Ἀργεῖοι παρὰ νηυσὶ Φιλοκτήταο ἄνακτος.]
742 B — τόν ῥ' ὑπὸ Πειριθόῳ τέκετο κλυτὸς Ἱπποδάμεια
ἤματι τῷ, ὅτε φῆρας ἐτίσατο λαχνήεντας,
τοὺς δ' ἐκ Πηλίου ὦσε καὶ Αἰθίκεσσι πέλασσεν —
745 οὐκ οἶος, ἅμα τῷ γε Λεοντεὺς ὄζος Ἄρηος,
υἱὸς ὑπερθύμοιο Κορώνου Καινείδαο·

οἵ τ' ἀμφ' ἱμερτὸν Τιταρήσιον ἔργ' ἐνέμοντο,
ὅς ῥ' ἐς Πηνειὸν προΐει καλλίρροον ὕδωρ.
756 28. *Μαγνήτων δ' ἦρχε Πρόθοος Τενθρηδόνος υἱός,*
οἳ περὶ Πηνειὸν καὶ Πήλιον εἰνοσίφυλλον
ναίεσκον· τῶν μὲν Πρόθοος θοὸς ἡγεμόνευε·
τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
760 *Οὗτοι ἄρ' ἡγεμόνες Δαναῶν καὶ κοίρανοι ἦσαν.*

Nunc vide, quae res sit. Si prooemium, de quo postea dicetur, omittimus — quamquam et ipsum nostrae legi respondet —, ex viginti octo membris, quibus compositus est catalogus, non minus decem sine ulla mutatione aut omissione legitimum numerum praeferunt (3. 5. 7. 9. 12. 18. 19. 22. 24. 28.), quibus unum addendum est (26), quod, cum aliis de causis interpolatum videatur, etiam cum suis interpolationibus a lege non recedit; his accedunt novem membra, quibus quinarius numerus certissime restituitur ejectis iis versibus, qui jam aliis de causis a criticis antiquioribus aut recentioribus in suspicionem vocati sunt (4. 6. 8. 13. 14. 15. 17. 20. 23.); ex octo quae restant membris quatuor sunt, quorum additamenta quamquam a nemine dum indicata tamen suis apertissime se produnt indiciis (2. 16. 21. 27.), duo, in quibus cum plures versus pari facilitate tolli possint, propter ipsam illam parem facilitatem paullo incertius est, qui versus tolli debeant (1. 11.); unum denique, in quo unum versum excidisse probabiliter demonstrari potest (25). Ita unum relinquitur (10), in quo cur lex strophica consulto neglecta sit, ex ipsius legis ratione apparet.

Jam ex hoc conspectu, quam non obscura sint primigeniae formae vestigia, facile intelligitur: sed, quo accuratius in singulorum additamentorum naturam et causas inquiritur, eo clarius certiusque lex illa effulget. Etenim tria additamentorum genera distingui et possunt et debent, quorum prius populare sive geographicum, alterum poëticum sive Iliadicum appellare licet, tertium vulgares continet varii generis interpolationes, quales in Homericis qualia hodie feruntur ubique obviae sunt.

Ad prius genus primum additamenta refero litera A instructa, quae eo consilio interposita esse apparet, ut magis quam jejuna fert catalogi indoles

753 A οὐδ' ὅ γε Πηνειῷ συμμίσγεται ἀργυροδίνῃ,
ἀλλά τέ μιν καθύπερθεν ἐπιρρέει, ἠύτ' ἔλαιον·
[ὅρκου γὰρ δεινοῦ Στυγὸς ὕδατός ἐστιν ἀπορρώξ.]

gentis alicujus sive terrae laudes celebrentur. Huc referendi sunt imprimis v. 549—551. 553—555, quibus dubitari nequit quin Atticorum rhapsodorum pietas patriam exornare studuerit. Et recte hoc jam intellexit Zenodotus; vid. schol. A ad 553: »ἡ διπλῆ περιεστιγμένη, ὅτι Ζηνόδοτος ἀπὸ τούτου τρεῖς στίχους ἠθέτηκεν, διότι (sic Bekkerus pro vulgato μήποτε δὲ conjecit) διὰ τῶν ἐπὶ μέρους οὐδέποτε αὐτὸν διατάσσοντα συνέστησεν, cui quae alii Alexandrini opposuerunt, divinare possemus e criticis eorum rationibus, etiamsi non diserte essent tradita. Faceta est observatio schol. BC: τοῦτο χαρίζεται αὐτῷ, ἐπεὶ μὴ εὐδοκιμήσει ἐν ταῖς μάχαις, quae haud scio an ad ipsum Zenodotum sit referenda, qua ratione interpolator usus sit, accuratius indicantem. Certe prima laudationis suae initia homo Atticus in ipsa Iliade deprehendere sibi videri poterat: Δ 327 sqq. ubi Menestheus cum Atheniensibus suis ab Agamemnone lustratur, coll. cum 294 sqq. ubi ars tactica Nestoris laudatur, quam etiam B 362—368 satis inepte intulerunt; v. 555 vero ratiocinationem suam ex Ψ 789—792 contraxerit:

Αἴας μὲν γὰρ ἐμεῖ' ὀλίγον προγενέστερός ἐστιν,
οὗτος δὲ προτέρης γενεῆς προτέρων τ' ἀνθρώπων.
ὠμογέροντα δέ μίν φασ' ἔμμεναι· ἀργαλέον δὲ
ποσσὶν ἐριδήσασθαι Ἀχαιοῖς, εἰ μὴ Ἀχιλλεῖ.

Tum v. 550 sq. jam Eustathius adnotavit innui videri Panathenaea, quod si verum est, ut est verisimile, etiam hac mentione ad Pisistrati tempora revocamur. Neque enim vereor, ne quis Theseum aut Erichthonium ut ejus festi auctorem nobis sit oppositurus. Recte omnino jam de his Payne-Knight judicavit, quamquam et calidius etiam v. 547 sq. damnavit et inconsideratius Graecos Troicis temporibus templa habuisse negavit: hoc vero recte observavit heroum cultum atque religionem a temporibus illis alienum fuisse. Quid quod suo more interpolationem Atticorum in honorem factam Pseudo-Herodotus indicat in vita Homeri c. 28, ubi de Homero narrat ad iter in Graeciam faciendum invitato: *κατανοήσας δέ, ὅτι ἐς μὲν Ἄργος πολλαὶ καὶ μεγάλαι εἶεν εὐλογίαι πεποιημέναι, ἐς δὲ τὰς Ἀθήνας οὔ, ἐμποιεῖ ἐς τὴν ποίησιν, ἐς μὲν Ἰλιάδα τὴν μεγάλην Ἐρεχθέα μεγαλύνων ἐν νεῶν καταλόγῳ τὰ ἔπεα τάδε·*

δῆμον Ἐρεχθῆος μεγαλήτορος, ὅν ποτ' Ἀθήνη
θρέψε, Διὸς θυγάτηρ, τέκε δὲ ζείδωρος ἄρουρα

(ubi tres etiam qui sequuntur versus 549—551 nostrum hominem aut simul intellexisse aut adeo addidisse arctissimus eorum cum illis docet connexus), *καὶ*

τὸν στρατηγὸν αὐτῶν Μενεσθέα αἰνέσας, ὡς πάντων εἴη ἄριστος τάξαι πεζὸν στρατὸν καὶ ἱππότας ἐν τοῖσδε τοῖς ἔπεσιν εἶπε·

τῶν αὖθ' ἡγεμόνευ' υἱὸς Πετεῶο Μενεσθεύς·
τῷ δ'οὔπω τις ὅμοιος ἐπιχθόνιος γένετ' ἀνὴρ
κοσμῆσαι ἵππους τε καὶ ἀνέρας ἀσπιδιώτας.

Αἴαντα δὲ τὸν Τελαμῶνος καὶ Σαλαμινίους ἐν νεῶν καταλόγῳ ἔταξε πρὸς Ἀθηναίους λέγων ὧδε·

Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν δυοκαίδεκα νῆας,
στῆσε δ' ἄγων, ἵν' Ἀθηναίων ἵσταντο φάλαγγες.

Ipsa verba adscripsi, ut appareret ex hujus quidem sententia non tantum v. 558, de quo a Solone demum invecto constans erat antiquorum criticorum fama — vid. schol. BC ad v. 494. 557 et A ad *Γ* 230; Plut. Sol. X; Diog. Laërt. I, 2, 48; Strab. IX, I, 10 (p. 394 Cas.), qui ab aliis Pisistratum pro interpolatore haberi refert; et cfr. Aristot. Rhetor. I, 15, 13 et Quintil. V, 11, 40, qui eum versum „non in omni editione reperiri" dicit —, sed cum eo etiam antecedentem versum Atticorum gratia insertum esse. Et hanc unius Ajacis Telamonii fortissimi ducis mentionem unico eoque tenuissimo versiculo absolutam esse vel ei prorsus incredibile videatur, qui de strophica catalogi lege adhuc dubitet. Itaque aut solitis quinis versibus etiam Ajacis origo militumque patria olim indicabatur, aut Salaminii herois memoria qualicumque de causa a poëta Boeotio vel ignorata est vel suppressa. Et hoc quidem ut statuatur, suadere videntur quae Strabo l. c., postquam v. 558 aliis Homeri locis redargui notavit, addit: *οἱ μὲν δὴ Ἀθηναῖοι τοιαύτην τινὰ σκήψασθαι μαρτυρίαν παρ' Ὁμήρου δοκοῦσιν, οἱ δὲ Μεγαρεῖς ἀντιπαρῳδῆσαι οὕτως·*

Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν νέας, ἔκ τε Πολίχνης
ἔκ τ' Αἰγειρούσσης Νισαίης τε Τριπόδων τε.

Unde quis non inepte conjecerit numquam plures de Ajace notos fuisse versus. Quamquam haud scio an probabilius etiam in versibus illis, quos de suo finxisse dicuntur Megarenses, reliquiae superesse putentur mutilati Atticorum malignitate catalogi. Quomodocumque statuitur, versum illum solitarium jam non vereor ne quis nostrae doctrinae sit oppositurus.

Non minus aperte ad hoc genus referendum est longissimum et splendidissimum eoque ab Hesiodeo colore diversissimum episodium de Tlepolemi rebus v. 658—670, de quo pluribus exponere non opus est post ea, quae Od. Müllerus in Aegin. p. 42 (cfr. id. Dor. I, p. 109. prolegg. mythol.

p. 403. hist. lit. Gr. I, p. 95.), Boeckhius et Dissenius ad Pindar. Ol. VII, 32 de eo monuerunt, quorum de judicio Mommsenium p. 526 dubitasse miror. Ceterum ne in illo quidem episodio fortuitam arbitror ternorum versuum conjunctionem quater repetitam: nam primitus aut v. 669 aut 670 tantum episodium conclusum esse et parallela docet Jovis mentio in utroque facta et criticorum dubitationes, quorum alii v. 669 — vid. schol. ad v. 668 — alii v. 670 — vid. schol. ad Pindar. Ol. VII, 64 — pro spurio habuerunt. Quod caedes illa Licymnii Tirynthe facta traditur a Pindaro, Argis autem habitasse ab aliis ut a Diodoro IV, 58. V, 59 narratur Tlepolemus, omninoque res Tirynthiae et Argolicae confundi solent, probabilis est Freytagii suspicio „hos versus ab Argivorum Rhapsodorum aliquo interpositos esse". Et ejusdem originis esse v. 572

καὶ Σικυῶν' ὅθ' ἄρ' Ἄδρηστος πρῶτ' ἐμβασίλευεν,

in quo et Sicyonis nomen offendit tatum Ψ 299 obvium, pro quo Hesiodeus poëta antiquius illud Meconae posuisset, et mira Adrasti mentio importunissime inculcata, quam frustra explicant Heynius *πρῶτα* pro *πρότερον* dictum putans et Mommsenius ad Adrasti celebritatem provocans, Nitzschius hist. Hom. p. 156 et Od. Muellerus hist. lit. Gr. I p. 94 intellexerunt, quibuscum si statuitur eo tempore, quo Argos cum Clisthene contendebat, ab Argivo rhapsodo eum versum interpositum esse, quae in eo offendunt planissimam habent explicationem. Nec dubito eidem manui etiam v. 570

ἀφνειόν τε Κόρινθον ἐυκτιμένας τε Κλεωνάς

adscribere: homo popularium gloriam adaucturus et memor fortasse notissimi illius proverbii

εἴη μοι τὸ μεταξὺ Κορίνθου καὶ Σικυῶνος,

cujus etiam scholiastae ad v. 572 meminerunt, celeberrimi emporii divitias inferre gestiebat, nihil ille curans et apud Homerum alibi antiquum Ephyrae nomen occurrere, quod opera data et hic et ad Z 152. 210. N 301 notaverunt scholia — cfr. Vell. Pat. I, 3, 3 —, et male in eadem duorum continuorum versuum sede idem poni adjectivum. Etiam de hoc versu suspicionem jam movit Muellerus Aegin. p. 42.

Postremo huc refero v. 753—755, quibus mira depingitur Titaresii natura Peneum supernatantis, quod miraculum cum explicatur:

ὅρκου γὰρ δεινοῦ Στυγὸς ὕδατός ἐστιν ἀπορρώξ,

magis alios Homericos locos, quibus abuteretur — Ξ 271 sqq. O 37 sqq. ε 185 sqq. hymn. Ap. Del. 85 sq. coll. κ 514 —, circumspexisse quam rei

naturam respexisse interpolator videtur, quod tamen fideliter repetiverunt Plin. N. H. IV, 8, 15, 31. Lucan. VI, 375 sqq., ut hic quidem versus potius ad secundam additamentorum classem referendus sit.

Sed ad primam pertinent etiam, quamquam paullum diversi sunt generis, singuli versus litera a notati, quibus locorum enumerationem serius completam esse in Boeotorum et Arcadum indice lex violata clamitat. Paullo incertius hic esse, quos potius versus manui interpolatrici adscribas, jam supra admonui: tamen puto haud improbabili conjectura v. 505. 507. 607 a me notatos esse. V. 505 magnopere vereor ne illae Ὑποθῆβαι tantis dubitationibus obnoxiae — cfr. praeter scholia Strab. IX, 2, 32 (p. 412) — nusquam nisi in hominis falsarii cerebello fuerint *πόλισμα ἀνώνυμον· οὐ γὰρ εὔλογον στρατεύειν Θηβαίους νεωστὶ ὑπ' Ἀργείων πορθηθέντας.* Tum v. 507 Arne — *ὅτι οὐχ εὑρίσκεται κατὰ τοὺς Τρωικοὺς χρόνους Ἄρνη πόλις Βοιωτίας,* et cfr. de notissima Aeolensium migratione Thuc. I, 12. Diod. IV, 67 — adeo offensui fuit antiquis criticis, ut aut *Τάρνην* vel *Ἄσκρην* emendarent, aut Chaeroneam vel Leontarnen quandam innui confingerent, aut eum simul eum Midea et ipsa alioquin ignota lacus Copaidis fluctibus haustam esse perhiberent: vid. praeter scholia Strab. l. c. 35 (p. 413). Denique v. 607 Tegeam et Mantineam, oppida sane posterioribus temporibus maxima et celeberrima, Homericis vero carminibus alioquin ignota, verisimilius est postea addita esse, quam obscuriora quaedam quae v. 604—606. 608 leguntur nomina. De tribus his versibus cum dubitari possit, contra certo certius est v. 535

Λοκρῶν, οἳ ναίουσι πέρην ἱερῆς Εὐβοίης

ineptam esse geographici magistelli adnotationem, qui, cum Locros illos distinguere vellet ab Ozolis et Epizephyriis postea demum haec nomina gerentibus, scholasticam sapientiam verbis ex Homero desumptis — ex 625 sq. coll. *Δ* 103. 121.) *φ* 108. *Ω* 752 — expressit, de falso adverbii *πέρην* usu securus, quem abusum vellem nec Buttmannus in lexil. II, 26 sqq. defendisset, nec cum Payne-Knightio etiam Bernhardus Thierschius de patr. Hom. p. 269 „rhapsodi cujusdam Asiatici“ esse putasset. Tantum auctoritatis aut honoris non inest in ejusmodi centunculis!

Ad secundam jam additamentorum classem transeo, quae Iliadica sive poëtica appellavi, quoniam ea rhapsodi eo consilio interseruerunt, ut catalogum aut cum aliis ipsius Iliadis partibus magis consentientem, aut accuratiore fabulae narratione omnino illustriorem redderent. Haec additamenta, quae fere ex ipsis versibus phrasibusque Homericis consuta sunt, litera B insignivi.

Primum idque apertissimum exemplum versibus 528—530 continetur, quos omnes Zenodotus, duos certe posteriores eorum Aristarchus rejecit, quod et inepte post *μείων*, *οὔτι τόσος γε* inferciatur *ἀλλὰ πολὺ μείων*, nec omnino Oileius Telamonio minor fuerit (ad quod demonstrandum N 701—704 adhibuerunt), et Graeci *χαλκοχίτωνες* linteis loricis usi non fuerint, et *Πανέλληνες* ab usu Homerico abhorreant, et illud quod v. 530 de Ajace praedicetur apertum sit mendacium. Et vide, quomodo interpolator et rem et verba compilaverit. Fundus est sane N 712—722, ubi quae de levi Locrorum armatura fusius narrantur, recentiore hic epitheto *λινοθώρηξ* ad ipsum ducem referuntur. Tum *μείων* vid. *Γ* 193, *οὔτι* post affirmationem A 416 et alibi, *τόσος α* 207. I 546, *Τελαμώνιος Αἴας* saepissime, *ὀλίγος ι* 515, *ἐκέκαστο Ἔγχεϊ Π* 808 sq.; *Πανέλληνας* Hesiodi esse constat *ἔ*. 528, sed admiscuit B 684.

Tum v. 629, qui excepto nomine proprio iisdem verbis o 254 legitur, hominis videtur esse, qui non tam Phylei fugam Elide in insulam Dulichium susceptam adnotare, quam Megetem ipsum alibi — O 519. 691 sq. — ut Epeorum ducem introductum cum his hic quoque, quantum fieri poterat, conjungere studeret. Jure notabatur ab Alexandrinis negligens pronominis *ὅς* amphibolia, quod non minus bene ad Megetem quam ad Phyleum referri potest

Planius etiam, cur v. 634 intrusus fuerit, intelligitur: scilicet fabricator memor illius

Δουλίχιόν τε Σάμη τε καὶ ὑλήεσσα Ζάκυνθος,

cum prior insula ex catalogistae sententia jam v. 625 in Megetis cessisset potestatem, certe duas posteriores Ulixi suo vindicaturus erat, imperite pro Same illa Samon prorsus diversam substituens, quod nomen male ex *Σάμοιο δ* 671 etiam Ulixeae insulae apud Homerum fuisse credidit Strabo X, 2, 11 (p. 453), quo haud melius Zenodotus *ἄμετρον ποιῶν* scripsisse dicitur *Σάμην*.

De 641 sq. schol. A refert: *Ζηνόδοτος τοῦτον καὶ τὸν ἑξῆς ἠθέτηκεν, ἴσως ὑποπτεύσας τὸν Μελέαγρον κεχωρίσθαι τῶν Οἰνέως παίδων. εἴρηται δὲ ἐξ ὀνόματος κατ' ἐξοχήν, καθάπερ ἐπὶ τοῦ »Ζεὺς δ' ἐπεὶ οὖν Τρῶάς τε καὶ Ἕκτορα«. καὶ γὰρ ὁ Ἕκτωρ Τρὼς ἦν.* Verum Zenodotus, nisi fallor, in eo maxime offendit, quod ex Oenei filiis solus Meleager, nec etiam Tydeus memorabatur saepius in Iliade commemoratus: hinc etiam in cod. Mosquensi post 642 legi dicitur *καὶ Τυδεὺς ἐν Θήβαις, ὅτ' ἀπώλετο λαὸς Ἀχαιῶν*, qui desumptus ex Z 223 hoc modo scribendus et interpungendus est:

καὶ Τυδεύς, Θήβαις ὅτ' ἀπώλετο λαὸς Ἀχαιῶν.

Sed nostro loco inserendo ausam praebuit primum Ξ 116 sq.

ᾤκεον δ' ἐν Πλευρῶνι καὶ αἰπεινῇ Καλυδῶνι,
Ἄγριος ἠδὲ Μέλας, τρίτατος δ' ἦν ἱππότα Οἰνεύς,

coll. cum N 216 sqq.

εἰσάμενος φθογγὴν Ἀνδραίμονος υἷι Θόαντι,
ὃς πάσῃ Πλευρῶνι καὶ αἰπεινῇ Καλυδῶνι
Αἰτωλοῖσιν ἄνασσε,

quae posteriora patet cum catalogo consentire; tum epyllium de Meleagri ira quod I 529 sqq. legitur, qui cum ξανθὸς Μελέαγρος dicitur, obversabatur interpolatori decantatum illud ξανθὸς Μενέλαος. Ineptum autem est totum additamentum, quoniam Tydei filius Diomedes bello Trojano interest, hinc de patruis ejus et avo ne sermo quidem esse potest ad aliud aevum pertinentibus!

In tribus illis, qui Cretum indici inseruntur, versibus 649—651 jam antiqui interpretes quaesiverunt, quid sit, quod Cretae hic centum, in Odyssea vero τ 194 tantum nonaginta urbes adscribantur. Nos quidem λύσεις illas praetermittimus; sed ex illo sane loco falsarium v. 649 procudisse putamus, ita tamen ut Κρήτην ἑκατόμπολιν — cum ἐνενηκοντάπυλον appellare non posset — ex I 383, ubi Thebae Aegyptiae ἑκατόμπυλοι dicuntur, mutuaretur. Duo qui restant versus ex E 45 + B 645 et ex H 166. Θ 264. P 259 desumpti sunt: Merionem, quoniam ubique fere Idomeneum comitatur, addendum putavit, sed eum non Cretensium ducem verum ὀπάονα esse Ἰδομενῆος oblitus est!

Maxime memorabiles sunt v. 686—694, quos omnes Zenodotus pro spuriis habuit, cui quod opponitur: ἀναγκαῖοι δέ εἰσιν· δι' αὐτῶν γὰρ δηλοῦται ὅτι ἐφ' ἑαυτῶν ἔμενον οἱ Μυρμιδόνες, recte habet, dummodo recte intelligitur: additi sunt ab eo, qui catalogum Iliadis carminibus applicaturus erat, quod non necesse est a Pisistrateis demum factum esse. Sed nisi fallor, hic quoque duorum habemus interpolatorum manum: primus haud immemor legis strophicae quinque versus addidit 686—690, quos postea alter adjectis v. 691—694 oneravit magis etiam Achillis facinus ornaturus. Uterque vero haud infeliciter, si a quibusdam discesseris, ex Homericis sua composuit; v. 686: ἀλλ' οἵ γ' O 710; πολέμοιο δυσηχέος Λ 590. N 535. Σ 307; ἐμνώοντο Π 697 et illud saepius repetitum μνήσαντο δὲ χάρμης — v. 687: ἡγήσαιτο in fine ζ 114. 300; sed male ex Γ 113. Σ 602. Τ 353 ἐπὶ στίχας ei verbo adjunxit — v. 688: κεῖτο I 556. Ψ 60; ἐν νήσῳ κεῖτο infra 721. ε 13; ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς saepissime — v. 689: Βρισηΐδος κούρης A 336; χωόμενος in hac sede et ἠυκόμοιο in versus clausula (alibi enim non legitur) saepius —

v. 690: Lyrnessum ex *T* 60. *Τ* 92. 191 noverat; verum male ἐξείλετο dixit de captiva, quae abd ucitur, cui defendendo vix *π* 218 admoveatur, sed transversus actus videtur *T* 60 ἑλόμην Λυρνησσὸν ὀλέσσας; clausula πολλὰ μογήσας satis nota — v. 691: διαπορθήσας novavit ex Homerico διαπραθέειν, sed πορθήσειν Batrach. 268. 293. hymn. Merc. 180; τείχεα Θήβης ex *Δ* 378 desumpsit suo periculo Lyrnessi atque Thebarum excidium uni expeditioni adsignans — v. 692 et 693: Mynetem ex Τ 295 sq. noverat, sed unde et fratrem ei et utrique patrem invenerit, nescio; certe non nimis ejus auctoritati fidendum esse et Epistrophus Phocaeus monet supra v. 517 in eodem versus loco positus, quem et ipsum alter interpolator infra v. 856 in rem suam convertit, et versuum 566. 624. 679 cum 693 similitudo; quam simplici impudentia in nominibus aliunde surripiendis usi sint hi centonarii, res mira est sed altioris indaginis; certe ἐγχεσιμώρους bellatores appellat a Myrmidonum duce occisos, quoniam Myrmidones ipsos eodem nomine *γ* 188 item in versus exitu insigniri meminerat; sed humani aliquid passus est in illo κὰδ δὲ Μύνητ' ἔβαλεν, quod ex B 414. *Ψ* 125. *ι* 482. 539. *κ* 172. *ϱ* 135 male suffuratus est de usu nimis securus — v. 694: τῆς ἀχέων *Σ* 446; ἀνστήσει O 64; ἔμελλεν et similia saepissime in versus fine.

Ut Protesilai immatura mors pluribus exornaretur v. 700—702, in causa fuit haud dubie acerrima pugna de ejus potissimum nave commissa: vid. N 681 sqq. O 705 sqq. *Π* 113 sqq. 286 sqq. Uxoris viduae miserabilem conditionem alii loci suppeditabant, maxime *E* 412—415. *Λ* 240—245, quae cum ἀμφιδρυφής audit, ad ipsam mulierem paullo exsuperantius refertur quod *Λ* 393 genis tantum lugentis adscribitur; δόμος ἡμιτελής nostro propria est sed perquam ambigua locutio, de qua explicanda antiqui interpretes in diversas partes abierunt; sed Δάρδανος ἀνήρ habes *Π* 807, νηὸς ἀποθρώσκων ib. 748, πολὺ πρώτιστος *Ξ* 442. *ξ* 220, προμάχεσθαι Ἀχαιῶν *P* 358. — Qui deinde inferti sunt versus 707—709 de Podarce, prorsus nihil novi continent: 707 = *τ* 184; 708 = A 102 + B 698, et οὐδέ τι quintum ut λαοί sextum pedem haud raro complet; 709 maximam partem ex 703. 726 desumptus est, sed simul ob oculos habuit *Θ* 126 sq. οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν Ἴππω δευέσθην σημάντορος, *Ψ* 15 sq. quamvis alius generis:

δεύοντο ψάμαθοι, δεύοντο δὲ τεύχεα φωτῶν
δάκρυσι· τοῖον γὰρ πόθεον μήστωρα φόβοιο,

et *Δ* 471

ἐσθλὸς ἐών, μεγάλη δὲ ποθὴ Δαναοῖσι γένηται.

denique ἐσθλὸν ἐόντα X 176. Itaque majore fortasse jure hi versus ad tertium vulgarium interpolationum genus referantur.

De Philocteta primum bonum habemus versum 723, interpositum, ut in variis de Philocteta fabulis clades ejus accuratius designaretur; sed v. 724 sq., quos jam Zenodotus ἠθέτηκεν, ab eodem adsutos esse, qui v. 691—694 procudit, summa utriusque foeturae similitudo ostendit.

Postremo propter illam amborum Lapitharum Polypoethae et Leontei aristiam quae M 129 sqq. legitur — etiam Ψ 836—849 in disci certamine conjunguntur — adjectos esse versus 742—746 nemini jam, opinor, dubium erit. Praeter illum locum etiam A 262—268 respexit, unde et Caeneum et ipsos Pheres hausit; quamquam aliis insuper bonisque fontibus usum esse ex Aethicum et Coroni mentione apparere videtur. Verum in versibus concinnandis suam indolem celare non potuit: v. 742 imperite et pronomen relativum (eodem modo ut 629) et τέκετο ex 741 repetivit, praeterea 714. 728. X 48 aliosque locos expressit; v. 743 tritum illud ἤματι τῷ satis infeliciter adhibuit ad significandam pugnam inter Lapithas et Centauros, quam in ipsis Pirithoi et Hippodamiae nuptiis pugnatam esse constans erat fama, ne hujus quidem loci, quod mireris, auctoritate turbata. Nec in ipsis verbis ultra notam contextoris artem adscendit: ἐτίσατο ex aliquot Odysseae locis deprompsit, ex quibus proxime accedit ο 235 sq. ἤλασε βοῦς ἐριμύκους Ἐς Πύλον ἐκ Φυλάκης καὶ ἐτίσατο; tum et λαχνήεντα Vulcani στήθεα dicuntur Σ 415, et idem adjectivum I 548 de apri pelle dicitur; nec verba ὦσε καὶ Αἰθίκεσσι πέλασσεν multis carent analogiis, ex quibus ι 39 Κικόνεσσι πέλασσεν, quamquam aptius de vento dicitur, verbis tamen maxime respondet; οὐκ οἶος, ἅμα τῷ γε Ω 573. β 11. Γ 143. α 331. σ 207 legitur: hinc et nostro ex loco desumpsit novissimus interpolator infra v. 822; Λεοντεὺς ὄζος Ἄρηος habetur M 188 et Ψ 841; postremo υἱὸς ὑπερθύμοιο — Ψ 302 et Κρείοντος ὑπερθύμοιο θύγατρα λ 269.

Restat tertia classis interpolationum, quales ubique deprehenduntur, quibus literam C appinxi. Praeter v. 707—709, de quibus jam dictum, huc refero versum insulsissimum 514

παρθένος αἰδοίη, ὑπερώιον εἰσαναβᾶσα,

ubi quod inepte refertur virginem in thalamum ad pariendum adscendisse, id interpretando frustra removere studuerunt Heynius, cui „dictum esse videtur pro simplici ἔτεκεν ἐν παρθενῶνι, adeoque in domo paterna, nondum elocata“, et Freytagius, qui conjungi vult „ἀναβᾶσα Ἄρηι, ita ut dativus

commodi (!) sit.“ Apage ejusmodi artificia a pingui consarcinatoris ingenio, cui si lepor inesset, putare possemus eum facete παρῳδεῖν voluisse illud suavissimum ρ 101 sq. (τ 594 sq.), quod conqueritur Penelope:

— ἤτοι ἐγὼν ὑπερώιον εἰσαναβᾶσα
λέξομαι εἰς εὐνήν, ἥ μοι στονόεσσα τέτυκται.

Sed nihil ille, nisi stulte in unius versus angustias contraxit Π 184 sq.

αὐτίκα δ' εἰς ὑπερῷ' ἀναβὰς παρελέξατο λάθρῃ
Ἑρμείας ἀκάκητα, πόρεν δέ οἱ ἀγλαὸν υἱόν,

addito tamen, quoniam hic Mercurii filius a Polymela virgine editus ibid. 180 παρθένιος audit, initio παρθένος αἰδοίῃ ne hoc quidem sine exemplo: cfr. hymn. Hom. ed. Wolf. 27, 2. 28, 3. Nimirum putabat homo noster Actorem patrem esse Astyochae, nec aliter sane recentiores interpretes, ex quibus Heynius ad. v. 512 hanc, nescio unde, commentus est stirpem: Erginus — Azeus — Actor — Astyoche. Potius ut Actorem pro marito Astyochae et pro mortali patre Martigenarum ejus filiorum habitam esse putemus, et Actoriones illi, de quibus nota est Welckeri disputatio, suadere videntur, quorum verus pater Neptunus erat Λ 750—752. Ψ 638—642, et ipsa illa Polymela, quam vitiatam Π 189 sq. Ἐχεκλῆος κρατερὸν μένος Ἀκτορίδαο Ἠγάγετο. Quid, si Actor sive Actorides omnino eum significet, qui mulierem divino semine completam in matrimonium ducat deique prolem tamquam suam tollat?

Multo innocentior altera est interpolatio v. 614, qua diserte sed inutiliter, cur Arcadibus ut hominibus mediterraneis naves Agamemnon suppeditaverit, indicatur. Nec fontes ejus versus obscuri sunt: et Ἀτρείδης versus initio, et ἐπεὶ οὔ σφι in secundo tertioque pede saepius positum; θαλάσσια ἔργα μεμήλει ex ε 67 hausit. Zenodotus v. 612—614 in suspicionem vocasse dicitur. Ejusdem farinae est inutilis Ulixis repetitio v. 636 expressa ex 169. 407. Κ 137.

Cum adhuc ejiciendis versibus numerum quinarium restituerimus, unum restat membrum v. 734—737, quod quatuor tantum versibus hodie constat. Sed ibi unum intercidisse non solum per se verisimile est ex lege illa certissime jam, ut opinor, firmata, sed adeo ex indicio quodam patet satis, nisi fallor, luculento. Etenim Strabo IX, 5, 18 (p. 438) hunc locum his verbis enarrare incipit: τὸ μὲν οὖν Ὀρμένιον νῦν Ὀρμίνιον καλεῖται, ἔστι δ' ὑπὸ τῷ Πηλίῳ κώμη κατὰ τὸν Παγασιτικὸν κόλπον τῶν συνῳκισμένων εἰς τὴν Δημητριάδα πόλεων, ὡς εἴρηται. Ἀνάγκη δὲ καὶ τὴν Βοιβηίδα λίμνην εἶναι πλησίον, ἐπειδὴ καὶ ἡ Βοίβη τῶν περιοικίδων ἦν τῆς Δημητριάδος καὶ αὐτὸ

τὸ Ὀρμένιον. τὸ μὲν οὖν Ὀρμένιον ἀπέχει τῆς Δημητριάδος πεζῇ σταδίους ἑπτὰ καὶ εἴκοσι, ὁ δὲ τῆς Ἰωλκοῦ τόπος ἐν ὁδῷ κείμενος τῆς μὲν Δημητριάδος ἑπτὰ σταδίους διέστηκε, τοῦ δ' Ὀρμενίου τοὺς λοιποὺς σταδίους εἴκοσι. Tum postquam quaestionem tractavit ab antiquis jactatam, num Ormenium Phoenicis patria fuerit, p. 439 de Hyperea fonte, Titano et Asterio breviter agit. Itaque primo adspectu eadem, non plura loca in Homero suo legisse videatur geographus. Mirum tamen, quod et Boebae paludisque Boebeidis atque Jolci iterum facit mentionem, et diserte lectores ad eum locum — § 15 (p. 436) — ablegat, quo ad v. 711 sq. de Eumeli regno exposuerat ita: *Ἑξῆς δὲ τοὺς ὑπὸ Εὐμήλῳ καταλέγει, τὴν συνεχῆ παραλίαν, ἥπερ ἐστὶν ἤδη Μαγνησίας καὶ τῆς Πελασγιώτιδος γῆς. Φεραὶ μὲν οὖν εἰσι πέρας τῶν Πελασγικῶν πεδίων πρὸς τὴν Μαγνησίαν, ἃ παρατείνει μέχρι τοῦ Πηλίου σταδίους ἑκατὸν ἑξήκοντα· ἐπίνειον δὲ τῶν Φερῶν Παγασαὶ διέχον ἐννενήκοντα σταδίους αὐτῶν, Ἰωλκοῦ δὲ εἴκοσι. ἡ δ' Ἰωλκὸς κατέσκαπται μὲν ἐκ παλαιοῦ, ἐντεῦθεν δ' ἔστειλε τὸν Ἰάσονα καὶ τὴν Ἀργὼ Πελίας· ἀπὸ δὲ τῆς ναυπηγίας τῆς Ἀργοῦς καὶ Παγασὰς λέγεσθαι μυθεύουσι τὸν τόπον· οἱ δὲ πιθανώτερον* (fort. —οι) *ἡγοῦνται τοὔνομα τῷ τόπῳ τεθῆναι τοῦτο ἀπὸ τῶν πηγῶν, αἳ πολλαί τε καὶ δαψιλεῖς ῥέουσι· πλησίον δὲ καὶ Ἀφέται, ὡς ἂν ἀφετήριόν τι τῶν Ἀργοναυτῶν. τῆς δὲ Δημητριάδος ἑπτὰ σταδίους ὑπέρκειται τῆς θαλάττης Ἰωλκός. ἔκτισε δὲ Δημήτριος ὁ Πολιορκητὴς ἐπώνυμον ἑαυτοῦ τὴν Δημητριάδα μεταξὺ Νηλίας καὶ Παγασῶν ἐπὶ θαλάττῃ, τὰς πλησίον πολίχνας εἰς αὐτὴν συνοικίσας, Νηλίαν τε καὶ Παγασὰς καὶ Ὀρμένιον, ἔτι δὲ Ῥιζοῦντα, Σηπιάδα, Ὀλιζῶνα, Βοίβην, Ἰωλκόν, αἳ δὴ νῦν εἰσι κῶμαι τῆς Δημητριάδος.* Hic primum offendit Pagasas, locum antiquissimum, in nostro catalogo non nominari; deinde videmus Strabonem, cum fines regnorum Eumeli et Eurypyli satis vicinos et paene confusos esse videat, jam hoc loco de Ormenio exponere, cujus et ipsius incolae a Demetrio in novam cognominem urbem fuerint coacti. Cui oppido cum hic arctissime Neliam et Pagasas illas adjungat diserte ab eo quinque alias urbes, ex quibus Jolcus et Boebe Eumelo, Olizon v. 717 Philoctetae adsignatur, separans; cum porro in altero loco ad Boebeidem paludem rursus revertatur, haud scio an ipsas illas urbes hoc fere modo post v. 734 legerit:

Νηλείην Παγασάς τε παραὶ Βοιβηίδα λίμνην.

Certe olim in constituendis finitimorum regnorum finibus turbatum esse etiam ex iis apparet, quae schol. ad Pind. Pyth. IV, 221 refert: *κατ' ἐνίους δὲ καὶ ἔκδοσις παρ' Ὁμήρῳ οὕτως ἔχει·*

οἳ δὲ Φερὰς ἐνέμοντο ἰδὲ κρήνην Ὑπέρειαν.

Jam si uno obtutu catalogistae artem percurrimus, videmus eum solos Boeotios suos tribus strophis efferre; binis exornare novem gentes, Phocenses ut Boeotorum aciei proxime instruendos (v. 526), Abantes propter singularem cominus pugnandi rationem, Argivos et Elios propter ducum numerum, Protesilai et Philoctetae copias, quoniam iis in horum ipsorum ducum vicem Podarces et Medon successere, tum Agamemnonis ut summi imperatoris et Menelai ut expeditionis auctoris injuria lacessiti milites, postremo Arcades navium ab Agamemnone acceptarum causa; ceteros omnes singulis strophis absolvit.

Restat unum membrum, quo de Nestoris copiis agitur v. 511—602. Hoc et ipsum quamquam legis in normam variis modis facile redigi potest, ut si deleto v. 596 pro duobus qui sequuntur unus ponatur hic:

στεῦτο γὰρ εὐχόμενος Μούσας νικησέμεν αὐτάς,

equidem tamen consulto puto *Μουσάων θεράποντα* genealogici carminis legem migrasse eo quod enumerationum simplicitatem interrupturus erat narratione de justa numinum illorum ira impiis perniciosa. Monui jam de hac re supra p. 6.

Inde nec prooemium ipsum, quod nunc duabus strophis decurrit, ut isti legi responderet necessarium fuisse putaverim. Certe eam, quam nunc legimus, conformationem v. 491 sq. laborare, quibus »oppositio infringatur« sive potius tollatur, recte jam Heynius sensit, qui proinde et eos „ab interpolatore profectos“ putavit, in qua re praeter Wolfium et Vossium etiam Nitzschium adsentientem habuit ad δ 240, sed etiam v. 488—490 »ab alio antiquiore rhapsodo esse insertos« suspicatus est, ita ut v. 484—487 — ejecto etiam v. 493 — statim exceperint *Βοιωτῶν μὲν* etc. Haud improbabiliter haec disputata esse fateor. Sed tamen Hesiodeo poëtae Musarum invocationem mutilare eidemque nobilissimos versus propriam imbecillitatem fassos subtrahere dubitaverim, praesertim cum facili aut emendatione aut versuum transpositione prooemium, quale nunc legitur, ab omni offensione purgari possit. Aut enim v. 491 *εἰ καὶ* pro *εἰ μή* scribendum est, aut v. 491 sq. statim post v. 486 ponendi sunt, ut una parenthesi v. 485—492 decurrant. Et hanc rationem ego praetulerim: certe ordinem versuum non nimis certum esse cod. Ven. B ostendit, in quo literis positis haec series commendatur: 484. 487. 485. 486, quae et ipsa cum nostra transpositione conjungi potest. Quomodocunque statuitur, certe strophicae nostrae doctrinae ne prooemio quidem quidquam derogari patet.

Temporis, quo scriptus putetur catalogus, indicium ei loco iuesse videtur, quo de Abantum militia exponit v. 536—545, qui locus mirum quantum concinit cum celeberrimo Archilochi fragmento servato apud Plutarchum Thes. 5.

οὔ τοι πόλλ' ἐπὶ τόξα τανύσσεται οὐδὲ θαμειαί
σφενδόναι, εὖτ' ἂν δὴ μῶλον Ἄρης συνάγῃ
ἐν πεδίῳ· ξιφέων δὲ πολύστονον ἔσσεται ἔργον·
ταύτης γὰρ κεῖνοι δαίμονές εἰσι μάχης
δεσπόται Εὐβοίης δουρικλυτοί.

Et hunc morem eo in bello invaluisse, quod saeculi VII. initio inter Chalcidenses et Eretrienses gestum est — obscuram ejus memoriam vide apud Herod. V, 99. Thuc. I, 15. Theogn. 891 sq. — ex lege illa concludi potest columnae inscripta, qua utrique cavisse dicuntur *μὴ χρῆσθαι τηλεβόλοις*, ut Strabo narrat X, 1, 12 (p. 448). Sed haec satis sunto de Graecorum catalogo: ad *Trojanorum indicem* transgredior.

De eo breviori esse licet. Neque enim Boeotii sive genealogici poëtae opus habemus ex antiquis gentium fabulis ductum, sed duobus locis exceptis interpolatorum recentissimorum centones ex locis Homericis miserrime compilatos. Id jam inde apparere, quod etiam *Cypria* *κατάλογον τῶν τοῖς Τρωσὶ συμμαχησάντων* habuerunt, egregia est Odofr. *Muelleri* suspicio in lit. Gr. hist. I, p. 96, ubi simul gravissima quaedam, quae in illo indice offendunt, incommoda notantur. Nos potius paucis originem ejus atque indolem demonstrabimus, postquam ipsum similiter ut *Βοιωτίαν* oculis subjecimus:

Τρωσὶ μὲν ἡγεμόνευε μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ
Πριαμίδης· ἅμα τῷ γε πολὺ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι
λαοὶ θωρήσσοντο, μεμαότες ἐγχείῃσι.
Δαρδανίων αὖτ' ἦρχεν ἐὺς πάις Ἀγχίσαο
Αἰνείας, τὸν ὑπ' Ἀγχίσῃ τέκε δῖ' Ἀφροδίτη,
Ἴδης ἐν κνημοῖσι θεὰ βροτῷ εὐνηθεῖσα.
Οἳ δὲ Ζέλειαν ἔναιον ὑπαὶ πόδα νείατον Ἴδης,
ἀφνειοί, πίνοντες ὕδωρ μέλαν Αἰσήποιο,

---

822 *[οὐκ οἶος, ἅμα τῷ γε δύω Ἀντήνορος υἷε,*
Ἀρχέλοχός τ' Ἀκάμας τε, μάχης εὖ εἰδότε πάσης.]

Τρῶες, τῶν αὖτ' ἦρχε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός
Πάνδαρος, ᾧ καὶ τόξον Ἀπόλλων αὐτὸς ἔδωκεν.
Οἳ δ' Ἀδρήστειάν τ' εἶχον καὶ δῆμον Ἀπαισοῦ,
καὶ Πιτύειαν ἔχον καὶ Τηρείης ὄρος αἰπύ,
830 *τῶν ἦρχ' Ἄδρηστός τε καὶ Ἄμφιος λινοθώρηξ.*
835 *Οἳ δ' ἄρα Περκώτην καὶ Πράκτιον ἀμφενέμοντο*
καὶ Σηστὸν καὶ Ἄβυδον ἔχον καὶ δῖαν Ἀρίσβην·
τῶν αὖθ' Ὑρτακίδης ἦρχ' Ἄσιος, ὄρχαμος ἀνδρῶν.
840 *Ἱππόθοος δ' ἄγε φῦλα Πελασγῶν ἐγχεσιμώρων,*
τῶν οἳ Λάρισσαν ἐριβώλακα ναιετάασκον.
Αὐτὰρ Θρήικας ἦγ' Ἀκάμας καὶ Πείροος ἥρως,
845 *ὅσσους Ἑλλήσποντος ἀγάρροος ἐντὸς ἐέργει.*
Εὔφημος δ' ἀρχὸς Κικόνων ἦν αἰχμητάων,
υἱὸς Τροιζήνοιο Διοτρεφέος Κεάδαο.
Αὐτὰρ Πυραίχμης ἄγε Παίονας ἀγκυλοτόξους
τηλόθεν ἐξ Ἀμυδῶνος ἀπ' Ἀξιοῦ εὐρυρέοντος.
851 *Παφλαγόνων δ' ἡγεῖτο Πυλαιμένεος λάσιον κῆρ*
ἐξ Ἐνετῶν, ὅθεν ἡμιόνων γένος ἀγροτεράων,
οἵ ῥα Κύτωρον ἔχον, καὶ Σήσαμον ἀμφενέμοντο,
ἀμφί τε Παρθένιον ποταμὸν κλυτὰ δώματ' ἔναιον,
855 *Κρῶμνάν τ' Αἰγιαλόν τε καὶ ὑψηλοὺς Ἐρυθίνους.*
Αὐτὰρ Ἁλιζώνων Ὀδίος καὶ Ἐπίστροφος ἦρχον
τηλόθεν ἐξ Ἀλύβης, ὅθεν ἀργύρου ἐστὶ γενέθλη.
Μυσῶν δὲ Χρόμις ἦρχε καὶ Ἔννομος οἰωνιστής·
ἀλλ' οὐκ οἰωνοῖσιν ἐρύσσατο κῆρα μέλαιναν.
862 *Φόρκυς αὖ Φρύγας ἦγε καὶ Ἀσκάνιος θεοειδής*
τῆλ' ἐξ Ἀσκανίης· μέμασαν δ' ὑσμῖνι μάχεσθαι.

---

831 *[υἷε δύω Μέροπος Περκωσίου, ὃς περὶ πάντων*
ἤδεε μαντοσύνας, οὐδὲ οὓς παῖδας ἔασκε
στείχειν ἐς πόλεμον φθισήνορα· τὼ δέ οἱ οὔ τι
πειθέσθην· Κῆρες γὰρ ἄγον μέλανος θανάτοιο.]
838 *[Ἄσιος Ὑρτακίδης, ὃν Ἀρίσβηθεν φέρον ἵπποι*
αἴθωνες μεγάλοι, ποταμοῦ ἄπο Σελλήεντος.]
842 *τῶν ἦρχ' Ἱππόθοός τε Πύλαιός τ', ὄζος Ἄρηος,*
υἷε δύω Λήθοιο Πελασγοῦ Τευταμίδαο.
850 *Ἀξιοῦ, οὗ κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδναται αἶαν.*
860 *ἀλλ' ἐδάμη ὑπὸ χερσὶ ποδώκεος Αἰακίδαο*
ἐν ποταμῷ, ὅθι περ Τρῶας κεράιζε καὶ ἄλλους.

Μήοσιν αὖ Μέσθλης τε καὶ Ἄντιφος ἡγησάσθην,
υἷε Πυλαιμένεος, τὼ Γυγαίη τέκε λίμνη.
[Νάστης αὖ Καρῶν ἡγήσατο βαρβαροφώνων,
οἳ Μίλητον ἔχον Φθειρῶν τ' ὄρος ἀκριτόφυλλον
Μαιάνδρου τε ῥοὰς Μυκάλης τ' αἰπεινὰ κάρηνα·
τῶν μὲν ἄρ' Ἀμφίμαχος καὶ Νάστης ἡγησάσθην,
Νάστης Ἀμφίμαχός τε, Νομίονος ἀγλαὰ τέκνα,
ὃς καὶ χρυσὸν ἔχων πόλεμόνδ' ἴεν, ἠΰτε κούρη·
νήπιος, οὐδέ τί οἱ τόγ' ἐπήρκεσε λυγρὸν ὄλεθρον,
ἀλλ' ἐδάμη ὑπὸ χερσὶ ποδώκεος Αἰακίδαο
ἐν ποταμῷ, χρυσὸν δ' Ἀχιλεὺς ἐκόμισσε δαΐφρων.]
Σαρπηδὼν δ' ἦρχεν Λυκίων καὶ Γλαῦκος ἀμύμων
τηλόθεν ἐκ Λυκίης, Ξάνθου ἄπο δινήεντος.

Interpolator, cum ad exemplum Boeotii poëtae, cujus catalogum eadem, qua nunc legimus, forma legisse videtur, Trojanos eorumque socios enumerare pararet, in universum tritissimum illud *Τρῶες καὶ Δάρδανοι ἠδ' ἐπίκουροι* illustrandum sibi sumpsit ita, ut illos Hectori, hos Aeneae adsignaret, sociis vero K 428—431

πρὸς μὲν ἁλὸς Κᾶρες καὶ Παίονες ἀγκυλότοξοι
καὶ Λέλεγες καὶ Καύκωνες δῖοί τε Πελασγοί,
πρὸς Θύμβρης δ' ἔλαχον Λύκιοι Μυσοί τ' ἀγέρωχοι
καὶ Φρύγες ἱππόμαχοι καὶ Μῄονες ἱπποκορυσταί

enumeratis duces praeficeret aliis ex Iliadis locis desumptos.

Hujus interpolatoris fabrica eo se prodit, quod exceptis Trojanis et Dardaniis ternos versus habentibus ceteros omnes binis tantum versibus enarravit; quod gentes tantum, non urbes nominavit — observavit hoc etiam schol. BC ad v. 816: *δι' ἐθνῶν δέ, οὐ πόλεων, ὀνομάζει τοὺς βαρβάρους* —; quod fere omnia aut ex illis, quibus usus est, Iliadis locis, aut ex ipsa Boeotia conglutinavit. Vide modo:

V. 816: *Τρωσὶ μέν* ad v. 444 accommodavit; *ἡγεμόνευε* ex v. 527. 540. 552. 563. 627 sumpsit; *μέγας κορυθ. Ἕκτωρ* saepius — v. 817 = 577. — v. 818: *λαοὶ* ex v. 578; *θωρήσσοντο* saepius; *μεμαότες ἐγχείησι* inepte decurtatum ex v. 543 sq. et forma insolentiore, quae N 197. *Π* 754 praeterea invenitur, et inaudito dativo — v. 819: *Δαρδανίων* sibi finxit metri gratia, ut similis

---

οἳ καὶ Μῄονας ἦγον ὑπὸ Τμώλῳ γεγαῶτας

artifex *Δαρδανίωνας* H 414. Θ 154, cum Homero *Δάρδανοι* tantum audiant; cur iis Aeneam praefecerit, monent scholia: *ἡ διπλῆ, ὅτι τῶν Δαρδάνων ἦρχεν Αἰνείας καὶ αὐτὸς ὢν Δάρδανος· πρὸς τὸ τὸν δ' ἔκτανε Δάρδανος ἀνήρ* (701), quod quidam de Aenea acceperunt; *αὖτ'* ex v. 540. 552. 563. 627; *ἦρχεν ἐὺς πάις Ἀγχ.* ex M 98. — v. 820 ex v. 714; et *δῖ' Ἀφροδ.* habes Γ 389. 413. *E* 370. *υ* 68. — v. 821: *Ἴδης ἐν κνημοῖσι Λ* 105. Φ 449; *βροτῷ εὐνηθεῖσα* hymn. Ven. 256 et *γυνὴ θεῷ εὐνηθ.* Π 176.

V. 840 sq. confecti sunt ex *P* 288 sq. *Λήθοιο Πελασγοῦ φαίδιμος υἱός Ἱππόθοος*, qui tum interfectus jacet 301 *τῆλ' ἀπὸ Λαρίσσης ἐριβώλακος* — nominatur etiam ibid. 217. 318 —; praeterea cfr. K 429. *τ* 177 *δῖοί τε Πελασγοί*, quos *ἐγχεσιμώρους* dixit ex v. 692, nisi potius H 134 *Πύλιοί τε καὶ Ἀρκάδες ἐγχεσίμωροι* respexit, quoniam Arcades et ipsi Pelasgi *κατ' ἐξοχὴν* putantur. Certe ex eodem loco is, qui duobus versibus 842 sq. interpolationem auxit, Pylaeum sumpsisse videtur potius quam ex M 187, ubi Pylon quidam interficitur. Idem ipsi catalogo debet *ὄζος Ἄρηος* v. 704. 745, *υἷε δύω* v. 679; versus clausula similis est illi *Πολυνήου Τεκτονίδαο* ϑ 114, nec magnopere abludit *Τευθρανίδης* Z 13.

Thraces eo, quem potissimum ob oculos habuit, loco omissos cum ducibus suis addidit v. 844 sq. ex *E* 462. Z 7 sq., ubi Acamas, et Δ 520. 525, ubi Pirous inducitur; tum *ἀγάρροον Ἑλλήσποντον* ex M 30, illud *ἐντὸς ἐέργει* ex ipso catalogo v. 517 mutuatus est, et item in clausula legitur I 404. Σ 512. X 121. Ω 544; hinc formulam posuit non cogitans de eo consilio, quod veteres *λυτικοί* ei subjecerunt, ut suos Thraces ab iis distingueret, quibus Λ 221 sqq. Iphidamas imperitat!

Cicones vero v. 846 sq., qui versus prorsus ejusdem manus videntur, pro Cauconibus, quos etiam Υ 329 videas, substituisse videtur Odysseae memoria *ι* 39 sqq. transversus actus; *αἰχμητάων* saepius in clausula legitur; sed unde ducem illorum Euphemum Troezeni Ceadae filium expiscatus sit, nescire me fateor.

Alii tamen Caucones aegre desiderasse videntur, ut ex eo patet, quod Strabo refert XII, 3, 4 (p. 542): *Καλλισθένης δὲ καὶ ἔγραφε τὰ ἔπη ταῦτα εἰς τὸν διάκοσμον, μετὰ τὸ*

Κρῶμνάν τ' Αἰγιαλόν τε καὶ ὑψηλοὺς Ἐρυθίνους

τιθείς

Καύκωνας [δ] αὖτ' ἦγε Πολυκλέος υἱὸς ἀμύμων
οἳ περὶ Παρθένιον ποταμὸν κλυτὰ δώματ' ἔναιον,

v. 854 Paphlagonibus surrepto. Eosdem versus cum etiam Eustath. ad *Υ* 329 citat, *Ἄμειβος* pro *ἀμύμων* legit: *Ἀμύντωρ* dedisse opinor Callisthenem, nomen alibi etiam in Iliade obvium I 448. K 266.

V. 848 sq. ex *Π* 287 sq.

καὶ βάλε Πυραίχμην, ὃς Παίονας ἱπποκορυστὰς
ἤγαγεν ἐξ Ἀμυδῶνος ἀπ' Ἀξιοῦ εὐρυρέοντος,

transtulit sed ita, ut contrarium epitheton ex primario fonte retineret. Qui tertium de Axio versum addidit, ex *Φ* 158

Ἀξιοῦ, ὃς κάλλιστον ὕδωρ ἐπὶ γαῖαν ἵησιν,

sumpsisse videtur, cujus ipsius fons fuit *λ* 239

ὃς πολὺ κάλλιστος ποταμῶν ἐπὶ γαῖαν ἵησιν

de Enipeo a Tyrone adamato. Vulgo ex nostro loco in *Φ* 158 translatum putant, non recte; hic enim servum imitatorem prodit ineptus verbi *ἐπικίδναται* abusus: cfr. H 451. 458. Apoll. Rhod. II, 978. Quint. Sm. V, 347, quem frustra obtegere studuerunt antiqui scribendo *Αἶα*, ita ut fons purissimae aquae intelligeretur! Idem etiam alter interpolator ex eodem loco post v. 848 versum addidisse videtur, de quo Eustath. et schol. ad *Φ* 140 referunt:

Πηλεγόνος θ' υἱὸς περιδέξιος Ἀστεροπαῖος,

qui conatus non minus atque ille Callisthenis satis prodit ne antiquos quidem ambiguam hujus catalogi originem ignorasse.

V. 856 sq., qui quantis veterum dubitationibus et disceptationibus obnoxii fuerint, prolixa docet Strabonis digressio XII, p. 549 sqq., sive primus, sive alter interpolator concinnavit, primum in rem suam transtulit E 39 *ἀρχὸν Ἁλιζώνων Ὀδίον μέγαν*, tum alterum nomen totiusque versus conformationem ex B 517 furatus est:

αὐτὰρ Φωκήων Σχεδίος καὶ Ἐπίστροφος ἦρχον.

Altero versu, quomodocunque argenteam illius temporis Californiam extulit, sine dubio imitaturus erat v. 852

ἐξ Ἐνετῶν, ὅθεν ἡμιόνων γένος ἀγροτεράων,

et simul alludere ad auratum Carum principem v. 872—875.

Quae sequuntur tria versuum paria, 858 sq. 862—865, contexuit adjutus *P* 216—218

Μέσθλην τε Γλαῦκόν τε Μέδοντά τε Θερσίλοχόν τε
Ἀστεροπαῖόν τε Δεισήνορά θ' Ἱππόθοόν τε
Φόρκυν τε Χρομίον τε καὶ Ἔννομον οἰωνιστήν,

ex quibus nominibus etiam Hippothoum et Glaucum ipse v. 840. 876,

Asteropaeum, ut vidimus, alii desumpserunt. Sed pro Chromio, cui hoc nomen etiam *P* 494. 534 inditur, Chromin substituit, quod etiam scholia notaverunt, metri necessitate coactus. Tum v. 859 sententia ex v. 873 *οὐδέ τί οἱ τόγ' ἐπήρκεσε λυγρὸν ὄλεθρον* imitatione profluxit, sed *οἰωνοῖσιν* ex M 237, *ἐρύσσατο κῆρα μέλαιναν* ex variis Odysseae locis, ut *χ* 330. 363, desumpsit, ita tamen, ut male rursus aliis ex locis, veluti *χ* 372, *ἐρύσσατο* surripuerit. Qui sequuntur duo versus 860 et 861 jam in suspicionem vocati ab Alexandrinis propterea, quod Ennomi in fluviatili pugna occisi nulla fit in *Φ* mentio, novissimus interpolator addidit ex v. 874 sq., ut plena esset imitatio, in subsidium etiam vocato *Φ* 129 sq.

ὑμεῖς μὲν φεύγοντες, ἐγὼ δ' ὄπιθεν κεραΐζων·
οὐδ' ὑμῖν ποταμός περ ἐΰρροος ἀργυροδίνης
ἀρκέσει.

V. 862 sq. Ascanium, quem Phorcyi etiam *P* 312 memorato adjunxit, ex N 792 sq. simul cum illo *ἐξ Ἀσκανίης* desumpsit; *θεοειδής* saepissime in versus fine: praeter v. 623 etiam per *P* 494 *Χρομίος τε καὶ Ἄρητος θ.* et 534 *Χρομίος θ.* epitheti memoria resuscitari poterat; *μέμασαν δὲ καὶ ὥς ὑσμῖνι μάχεσθαι Θ* 56 legitur.

V. 864 sq. Maeonibus alter dux — *τε καὶ Ἄντιφος ἡγησάσθην* — ex v. 678 accessit, simili plagio ejus, quod v. 856 deprehendimus. Alterum versum prior, tertium posterior interpolator ex *Υ* 384 sq., ubi de Iphitione

ὃν νύμφη τέκε νηῒς Ὀτρυντῆι πτολιπόρθῳ
Τμώλῳ ὕπο νιφόεντι, Ὕδης ἐν πίονι δήμῳ,

qui posterior versus etiam huic loco post v. 866 adjunctus est testibus Strabone XIII, 4, 6 (p. 626) et Eustathio ad h. l., et *Υ* 390 sq. confinxerunt: — *γενεὴ δέ τοί ἐστ' ἐπὶ λίμνῃ Γυγαίῃ*, quem dativum alii huic ipsi loco intulerunt, qui Eustathio auctore putabant *στίχον λελοιπέναι τὸν σημαίνοντα τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς τῶν ῥηθέντων στρατηγῶν· ληροῦσι δέ, φασίν· οὐ γὰρ εὕρηται τοιοῦτος στίχος οὐδαμοῦ.* Hoc quidem inde apparet etiam posterioribus temporibus famam de misella horum consarcinatione non prorsus in oblivionem abiisse. Vellem igitur virum doctum, qui Schneidewini philologo doctissimam de Gygaea palude dissertationem inseruit, nostro loco non tantum tribuisset auctoritatis. Sed facile etiam Wolfiana, quam Spitznerus recepit, emendatione carebimus *Λίμνη* litera majuscula scribentis. Nec recipere debebant editores *Ταλαιμένεος* pro eo, quod in plurimis libris scribitur *Πυλαιμένεος*, quod nomen etiam v. 851 meliore jure lectum ex N 643 adsumpsit novissimus

interpolator. Qui *Ταλαιμένεος* substituerunt, in subsidium vocarunt *Ταλαϊονίδαο* B 566. *Ψ* 678.

Denique v. 876 sq. consuti sunt

ex *Ξ* 425 *Σαρπηδών τ' ἀρχὸς Λυκίων καὶ Γλαῦκος ἀμύμων*

et *E* 479 *τηλοῦ γὰρ Λυκίη, Ξάνθῳ ἔπι δινήεντι;*

cfr. *Ξ* 434. *Φ* 2 et supra B 659.

Ex sociis K 428—431 enumeratis jam duos relinqui apparet Cares et Leleges, quorum hos etiam *Υ* 96 nominatos cur inferre noluerit falsarius, nescio: suo more enim, quamquam nusquam dux eorum diserte affertur, iis abuti poterat, quae *Φ* 86 sq. de Alte eorum rege narrantur. Ad Cares vero illustrandos plagiarius nescio unde egregium furatus erat fragmentum v. 867—875, quod tribus ternorum versuum strophis compositum et ad v. 658—669 accedit similitudinem et singulari omnino virtute in mediis his centonibus exsplendescit. Nec minus bonae quamquam diversae indolis esse patet stropham quintariam, qua v. 851—855 prorsus Boeotici poëtae more modoque de Paphlagonum patria exponitur, quorum dux Pylaemenes nominatur jam veterum controversiis jactatus, quippe qui E 576—579 interfectus tamen N 643—659 filium Harpalionem lugeat in suo conspectu occisum! Locutio paullo insolentior *λάσιον κῆρ* eodem modo etiam *Π* 554 legitur. Haec duo catalogi Trojani membra sola antiquiorem produnt generosamque stirpem, quorum alterum utrum si quis ex Cypriorum catalogo excerptum putaverit, rem proponit ad credendum quam ad demonstrandum faciliorem.

Certe quae supersunt tria membra — v. 824—830. 835—837 —, eo diversa a primi generis interpolationibus, quod urbes, non gentes nominantur, haud melioris sunt naturae. Conglutinata autem videntur ab homine Asiaticae geographiae non ignaro ad illas supplendas, quoniam in iis duces quidam notabiles omissi videbantur. Horum primus Pandarus est, de quo quae v. 824—827 leguntur, in iis ex *Δ* 103. 121 urbs Zeleia desumpta est, *ἔναιον* ex B 511, *πόδα νείατον* ex epigr. Hom. ad Neonteich. 3, Aesepus ex *Δ* 91, *Λυκάονος ἀγλαὸς υἱὸς* ex E 95. 101; *μέλαν ὕδωρ Πίνουσαι ν* 409 sq. legitur; *τῶν αὖτ' ἦρχε* Boeotiam sapit, et *ἀφνειοί* ipsi milites audiunt propterea quod dux E 193 sqq. de patris domo ita narravit, ut jure quis concluserit esse in ea — *ἄλλα τε πολλά, οἷσίν τ' εὖ ζώουσι καὶ ἀφνειοὶ καλέονται* (*ϱ* 423. *τ* 79). Quod v. 827 Apollo ipse Pandaro arcum dedisse dicitur, id quomodo cum *Δ* 105 sqq. conciliari possit, jam antiqui *λυτικοί* quaesiverunt: divinae munificentiae causa sine dubio preces sunt, quas Pandarus Minervae jussu ad

Apollinem fundit *Δ* 101. 119. Qumquam quaeri potest, num primus auctor hanc fictionem addiderit; qui quum ternis versibus gavisus esse videatur, haud scio an hoc tertio contentus fuerit:

τῶν αὖ Πάνδαρος ἦρχε, Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός.

Quem qui amplificavit, Pandari milites non Lycios esse, quippe qui infra memorarentur, sed Trojanos monere volebat: »*ὧν τὴν μὲν χώραν καλεῖ Λυκίαν, τοὺς δὲ οἰκήτορας Τρῶας*« scholiasta ait lyticorum doctrinam referens, cum Pandarus et *Δ* 105 se *ἀπορνύμενον Λυκίηθεν* dicat et ibid. 173 glorians introducatur neminem *ἐν Λυκίῃ* sagittandi arte se superiorem esse. — Tum Adrasteae urbi cum sua vicinia Adrastum quendam affinxit — et quidni? cum Z 37—65 aliquis ejus nominis interficiatur —, cui Amphius additur sine dubio idem, qui E 612 occiditur, *Σελάγου υἱός, ὅς ῥ' ἐνὶ Παισῷ Ναῖε*, quamquam schol. A ad 830 *λινοθώρηξ*, ait, *ὅτι καὶ ἕτερος Ἄμφιος οὐ Περκωσίου, ἀλλὰ Σελάγου υἱός* (sic scribendum, vulgo tantum *Ἄμφιος Περκώσιος, Ἐλάτου υἱός* legitur), transversus actus v. 831—834, quos novissima manus ex *Λ* 331—334 insulsissime huc transtulit, nisi ab initio tantum ad illustrandum *Περκώτην* 835 adscripti erant. Singula verba solito artificio Boeotiae surripuit, ut *δῆμον* ex v. 547, *ὄρος αἰπύ* ex 603, *λινοθώρηξ* ex 529. Postremo Asium produxit ex epinausimache notum, cui Percoten ex *Λ* 229. *Λ* 548, Practium cum Sesto et Abydo notissimis urbibus nulla Iliadis auctoritate adsignavit, nisi forte succurrit *P* 584, ubi Phenops Asiades memoratur *Ἀβυδόθι δώματα ναίων*. Sed Arisbam ex M 96 sq. deprompsit, quos ipsos versus alius postea male post v. 837 intulit. Nec hic quidem in sermone quidquam peculiare: *ἀμφενέμοντο* Boeotiae est, ut *Ἤλιδα δῖαν* v. 615; et *Ὑρτακίδης ἔθελ' Ἄσιος, ὄρχαμος ἀνδρῶν* item M 110 legitur.

Hinc non mirum, quod idem sine dubio qui *Λ* 331—334 post 830, M 96 sq. post 837 infersit, etiam M 99 sq.

— *ἅμα τῷ γε δύω Ἀντήνορος υἷε,*
Ἀρχέλοχός τ' Ἀκάμας τε μάχης εὖ εἰδότε πάσης,

post 837 infersit, initio ex 745 suppleto, ad quem versum cfr. notam supra p. 22.

Hesiodeum colorem sive characterem, quem genuinum in Graecorum, adulterinum in Trojanorum catalogo deprehendimus, Alexandrini aliis etiam locis notaverunt, pluribus fortasse quam ubi hodie de ea notatione aliquid in scholiis legimus: cfr. Lehrs. stud. Arist. Hom. p. 358. Celeberrimus ex his est *Σ* 39—49 — Nereidum enumeratio, de qua schol. A: *ὁ τῶν Νηρείδων*

5

χορὸς προηθέτηται καὶ παρὰ Ζηνοδότῳ ὡς Ἡσιόδειον ἔχων χαρακτῆρα· Ὅμηρος γὰρ κατὰ τὸ κοινὸν Μούσας λέγει καὶ Εἰλειθυίας, ἀλλ' οὐκ ὀνόματα. γελοῖόν τε ἐξ ὀνόματος προθέμενον εἰπεῖν πάσας ὥσπερ ἀποκαμόντα εἰπεῖν »ἄλλαι θ' αἳ κατὰ βένθος ἁλὸς Νηρηΐδες ἦσαν.« ὁ δὲ Καλλίστρατος οὐδὲ ἐν τῇ Ἀργολικῇ φέρεσθαι· τό τε ἔνθα *οὔτε χρόνον σημαίνει οὔτε τόπον· διακόπτεταί τε ἡ λύπη τῷ καταλόγῳ.* Haec egregie disputata esse quis neget? Et profecto nominum recensio non solum aeque jejuna est atque in Hesiodi theog. 230—264, sed etiam ut hic quinquaginta Nereides quinque, ita apud Homerum duabus quinorum versuum strophis triginta tres enumerantur.

Alius locus est Ω 614—617, quibus quatuor versibus quae dicuntur itidem ut *Ἡσιόδεια τῷ χαρακτῆρι* rejiciebantur. Verum enim vero et tota epexegesis v. 608—617, qua illud *ἰσάσκετο* enarratur, ingrate suavem Achillis admonitionem interrumpit; et ea iterum duabus constat quinorum versuum strophis.

Tertius restat locus, quem certatim et antiquiores et recentiores critici improbaverunt, feminarum a se compressarum recensus, quo Jupiter male callidus Junonem in sui amorem pellicere studet Ξ 317—327. Ibi quamquam Hesiodeus character non diserte notatur, conspicuus tamen est — ut de re ipsa taceam — et in initio illo *οὐδ' ὅτε* saepius repetito quod mirum quantum E o e a r u m sapit formulam copulativam, et in eo quod quater binorum, semel, ubi Semela et Alcmena Thebis ambae oriundae junguntur v. 323—325, trium versuum habemus stropham.

Sed satis jam de hac stropharum doctrina. Quam si qui et ipsam pro meris strophis adhuc sunt habituri, his quidem horroris gratia legem illam multo latius etiam in Homericis carminibus valere praedico, quamquam ei fines figere res sane difficilis est et lubrica. Sed id faciam alibi accurratius.



INDEX LECTIONUM
IN
LITERARUM UNIVERSITATE TURICENSI
INDE
A DIE XXV. MENSIS APRILIS
USQUE
AD DIEM XXIV. MENSIS SEPTEMBRIS MDCCCLIII
HABENDARUM.

Rector Magnificus: ED. OSENBRÜGGEN, Dr.

I. Ordinis Theologorum.

Decanus: A. Schweizer, Dr. Theol.

1. *Professorum ordinariorum:*

F. Hitzig, Dr. Theol.

1) Introductionis in V. T. libros partem generalem ternis per hebdomadem horis tradet.
2) Psalmos quinis horis, et
3) Epistolas ad Thessalonicenses ad Timotheum et ad Titum datas ternis horis interpretabitur.
4) De Eznikii »Refutatione sectarum« singulas scholas habebit.

J. P. Lange, Dr. Theol.

1) Quae de Christi natura in V. T. libris tradantur, ex epistola ad Hebraeos missa ternis horis explicabit.
2) Historiae ecclesiasticae partem priorem quinis horis enarrabit.
3) Quomodo dogmatices praeceptis utendum sit, binis horis ostendet.
4) Exercitationes homileticas binis horis moderabitur.

A. Schweizer, Dr. Theol.

1) Jesu vitam quaternis horis enarrabit.
2) Dogmatum reformatae ecclesiae auctoritate praescriptorum historiam bis p. h. tradet.
3) Artem homileticam binis horis docebit.

A. Flegler, Dr.

De magnis gentium migrationibus media aetate factis usque ad expeditiones terrae sacrae recuperandae causa susceptas ter p. h. disputabit.

D. Fehr, Dr.

1) Philosophiam juris (s. jus naturale) ternis horis illustrabit.

2) Psychologiam quaternis horis tractabit adjecta de animi morbis disputatione.

3) Universam literarum Germanicarum historiam binis horis, et

4) Artis pingendi historiam bis p. h. enarrabit.

G. de Wyss.

Helvetiorum res gestas usque ad sacra emendata binis horis deducet.

Al. Büchner, Dr.

1) De Byronio ejusque poëmatis semel p. h. publice aget.

2) De recentissimis Germanorum literis semel p. h. disputabit.

3) De insigni stenographiae usu ex Gabelsbergeri ratione institutae, exercitationes practicas instituturus, bis p. h. dissertabit.

W. Rüstow.

1) Quomodo et exercitus et quae praeterea ad rem militarem pertinent comparanda sint, bis p. h. inquiret.

2) Artis tacticae elementa tria armorum genera complexurus binis horis tradet.

3) De Helvetiorum pugnis semel p. h. publice disputare perget.

Jos. Gastell, Dr.

Quomodo medicamenta composita paranda et examinanda sint, praecipuam Pharmacopoeae Borussicae ed. VI. et Pharmacopoeae Würtembergensis nuper retractatae rationem habiturus, quaternis horis exponet et demonstrabit.

Iis qui linguas recentiores, ut Francogallicam, Italicam, Anglicam, Hispanicam discere cupierint, haud deerunt praeceptores.

Artes docebunt: rudibus batuendi J. G. Ludwig, equitandi C. Schnabel et J. C. Ost, delineandi C. A. Müller. Musicas artes discendi ampla est opportunitas.

Publica docendi discendique subsidia.

Instituto medico-clinico praeest H. Lebert; chirurgico-clinico H. Locher-Zwingli; maiocomio J. C. Spoendli; clinico-ambulatorio J. Locher-Balber; museo anatomico C. F. Ludwig; laboratorio chemico E. Schweizer. Praesto est apparatus instrumentorum ad physicen et mineralogiam pertinentium et museum zoologicum, neque deest hortus botanicus.

Bibliotheca reipublicae Turicensis, bibliotheca civium Turicensium, bibliotheca naturae scrutatorum, bibliotheca societatis medicorum, bibliotheca societatis jureconsultorum publicis usibus ita patent, uti singularum leges atque instituta concedunt.

